

Vuosikertomus 2023

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vuosikertomus 2023

5.3.2024

Laatijat: Anu Oksanen (toim.)

Kannen valokuvat: VHVSY, maalaus Mauri Olavi Nurmi

Sisällysluettelo

1	Yhteenveto	5
2	Yhdistyksen jäsenistö	6
3	Hallinto	7
3.1	Yhdistyksen kokoukset	7
3.2	Hallitus 2023	7
3.3	Tilintarkastajat	8
3.4	Hallituksen työvaliokunta ja jaostot	8
3.5	Vantaanjoki-neuvottelukunta	9
3.6	Henkilökunta ja toimisto	12
3.7	Yhdistyksen strategiatyö	13
4	Vesistö tutkimukset	14
4.1	Sää ja virtaamaolosuhteet	14
4.2	Jokivesien laatu yhteistarkkailualueella	15
4.3	Vantaanjoen kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu	18
4.4	Muut vesistö- ja hulevesitarkkailut ja -seurannat	19
5	Jätevesitutkimukset	19
5.1	Jätevesien tarkkailu	20
5.1.1	Jätevedenpuhdistamoiden toiminta	20
5.1.2	Lietetutkimukset	21
6	Pohjavesitarkkailut ja -asiantuntijatehtävät	21
7	Jokitalkkaritoiminta	22
7.1	Vantaanjoen taimenen ja siian nousuvaellusselvitys, TELEMETRIA-hanke 2020–2023	23
7.2	Vantaanjoen vaelluskalojen luotaus -hanke 2023–2024	24
8	Uudenmaan vesistö kunnostusverkosto	25
9	Hanketoiminta	26
9.1	Maatalouden vesiensuojeluhankkeet	26
9.1.1	Kipsi ja ravinnekuitu maatalouden vesiensuojelukeinoina, KK2-hanke 2020–2023	26
9.1.2	Kitulietteet maatalouden vesiensuojelukeinoina, KUITU3-hanke	27
9.1.3	Kestävä vesien hallinta Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella, VELEVA-hanke 2023–2024	28
9.2	PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajamatoimintojen vaikutusalueella 2022–2023	29
9.3	Haja-asutuksen vesihuolto	29
9.3.1	Hajajätevesineuvonta	30
9.4	Räätälöityjä tehostamistoimia puhdistamoilla ja puhdistamonhoitajien koulutus.....	30
9.5	Hulevesiprojekti.....	30
9.5.1	Hulevesien hallinnan toimintamallin jalkautus Uudellamaalla, HULEVET-hanke 2023–2025	31

10	Vesiensuojelun yleinen edistäminen.....	31
10.1	Lausunnot ja asiantuntijatoiminta.....	31
10.2	Viestintä ja tiedottaminen.....	32
10.3	Seminaarit ja koulutuspäivät.....	36
10.4	Julkaisutoiminta.....	36
10.4.1	Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n julkaisusarja	36
10.4.2	Yhdistyksen raportit	36
10.4.3	Muut julkaisut	37
11	Osallistuminen koulutukseen.....	37
12	Toiminta Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry:ssä	39
13	Tilinpäätös.....	40

1 Yhteenveto

Vantaanjoen vesistö on yli miljoonan ihmisen lähivirkistysalue ja pääkaupunkiseudun 1,3 miljoonan ihmisen vararaakavesilähde. Joki on paikoin yhteydessä pohjavesiesiintymiin, joista otetaan talousvettä Riihimäellä, Hyvinkäällä ja Keski-Uudellamaalla. Vantaanjoen vesiensuojeluun on panostettu vuosikymmeniä, ja yhdistys juhli vuonna 2023 jo 60-vuotista taipalettaan. Toiminta-alueen puhdistamotarkkailu alkoi yhdistyksen vetämänä jo vuonna 1969 ja Vantaanjoen yhteistarkkailu vuonna 1979. Edelleen tarkkailut ovat yhdistyksen sääntöjen mukaisen vesiensuojelutyön keskiössä. Lisäksi viimeisen kymmenen vuoden aikana myös pohjavesiyhteistarkkailuita on saatu edistettyä hienosti. Yhdistys saa tarkkailuista vankan kuvan alueen vesien tilasta, mikä mahdollistaa tehokkaan tarttumisen keskeisiin vesiensuojelukysymyksiin mm. aktiivisen hanke-toiminnan avulla.

Vantaanjoki virtasi vuolaana tammikuussa vesisateiden ja lumien nopean sulamisen takia. Vedennpinnat nousivat uudelleen maaliskuun lopulla talven lumien sulaessa. Kevät ja alkukesä olivat hyvin vähäsateisia, ja joen virtaama oli alimmillaan alle 3 m³/s. Sateisen syksyn aikana tuli useampia ylivirtaamajaksoja, jolloin jokivedet samenivat voimakkaasti ja mereen kulkeutui runsaasti kiintoainesta ja ravinteita. Vantaanjoen vuosikeskivirtaama 21,5 m³/s oli vertailujaksoa 2000–2022 suurempi.

Puhdistamot toimivat vuonna 2023 Nurmijärven Kirkonkylän ja Rinnekotien puhdistamoita lukuun ottamatta vaatimusten mukaisesti. Vuoden suurimmat virtaamat puhdistamoilla mitattiin jo tammikuussa, tällöin vesistöalueen tietyillä jätevedenpumppaamoilla oli ylivuotoja runsaiden hule- ja vuotovesien takia. Vähäsateisen kesän aikana puhdistamoille tulevat virtaamat ja puhdistamoilla käsitellyt jätevesimäärät olivat keskimääristä pienempiä. Elokuun lopussa ja syksyn aikana oli taas runsaiden sateiden aiheuttamia virtaamahuippuja ja niihin liittyviä jätevesien ylivuotoja ja ohituksia.

Yhdistys jatkoi aktiivisesti ratkaisuiden etsintää toiminta-alueensa PFAS-ongelmaan ja tietoisuuden lisäämistä aiheesta. Vuoden aikana valmistui PFAS-yhdisteitä pohjavesissä taajamatoimintojen vaikutusalueella selvittäneen hankkeen raportti. Yhdistys valmisteli myös vesien- ja merenhoidon avustushakuun uuden hankkeen, jossa tavoitteena on löytää keinoja puuttua paikalla yhdistyksen aiempien tutkimusten perusteella löydettyihin pahimpiin PFAS-yhdisteiden päästölähteisiin, ennen kuin ikuisuuskemikaalit leviävät vesistöön ja pohjavesiin.

Yhdistys panosti Uudenmaan vesistökuunnostusverkostotoimintaan palkkaamalla vakinaisen kunnostusverkostokoordinaattorin. Yhdistys valmisteli myös vesiensuojelupainotuksella ympäristökasvatuksen hankekokonaisuuden, joka alkaa vuonna 2024, jos hanke saa rahoituksen.

Yhdistys on seurannut Lepsämänjoen yläosan valuma-alueen kuormitusta jatkuvatoimisin mittauksin jo vuodesta 2006. Suomessa ja maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen mittaustieto on antanut arvokasta tietoa mm. ilmastomuutoksen konkreettisista vaikutuksista. Toisaalta tutkimusten avulla on vahvistunut kuva myös siitä, että vesiensuojelutoimilla vesien tilaa voidaan edelleen niin halutessa parantaa. Vuonna 2023 yhdistys hankki yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa omat mittausturvit tutkimuspisteelle, ja mittausten jatkuminen on pyritty turvaamaan liittämällä havaintopaikka valtakunnalliseen AGRIMON-seurantaverkoston.

2 Yhdistyksen jäsenistö

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:lle vuosi 2023 oli 60. toimintavuosi. Vesiensuojeluyhdistyksen jäsenmäärä oli 27, joista kuntajäseniä oli kahdeksan, teollisuuslaitoksia viisi ja muita jäseniä 14. Yhteenlaskettu äänimäärä ja perusmaksuysyksiköiden lukumäärä oli 917. Vuonna 2023 yhdistykseen kuuluivat seuraavat jäsenet:

Kunnat	Perusmaksuysyksiköt
Helsingin kaupunki	330
Hyvinkään kaupunki	60
Järvenpään kaupunki	45
Keravan kaupunki	45
Nurmijärven kunta	45
Riihimäen kaupunki	45
Tuusulan kunta	45
Vantaan kaupunki	160
	775
Teollisuuslaitokset	Perusmaksuysyksiköt
Altia Oyj	5
Oy Karl Fazer Ab	3
Finnair Oyj	5
Tikkurila Oyj	3
Versowood Oy, Riihimäen yksikkö	5
	21
Muut yhteisöt	Perusmaksuysyksiköt
Espoon seurakuntayhtymä	5
Etelä-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri ry	1
Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema	5
Helsingin seudun ympäristöpalvelut, HSY	80
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitos-kuntayhtymä	3
Kiertokapula Oy	5
MetropoliLab Oy	3
MTK-Uusimaa	1
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy	3
Remeo Oy	3
Rinnekoti / Diakonissalaitos	5
Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymä	3
Uudenmaan liitto	3
Vantaanjoen kalatalousalue	1
	121
YHTEENSÄ	917

3 Hallinto

3.1 Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Teams-etäkokouksena 29.5.2023. Yhdistyksen kokouksessa oli edustettuina 15 jäsentä äänimäärällä 833. Kokouksessa hyväksyttiin vuosikertomus vuodelta 2022 ja vahvistettiin tilinpäätös sekä myönnettiin tili- ja vastuuvapaus hallitukselle ja muille tilivelvollisille. Kokouksessa päätettiin myös talousarvion 2024 puitteista ja käsiteltiin talousarvion suuntaviivoja vuosille 2025–2027.

Kokouksen jälkeen yhdistyksen vesistöasiantuntija Paula Luodeslampi esitteli yhdistyksen verkkosivuilla olevaa tarinakarttaa paikallisista luontohelmikohteista.

Syyskokous pidettiin 22.11.2023 samoin etäkokouksena. Syyskokouksessa oli edustettuina 14 jäsentä, joiden yhteinen äänimäärä oli 872. Syyskokouksessa hyväksyttiin yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2024. Jäsenmaksun perusmaksuyksikkö vuonna 2024 on 210 euroa.

Kokouksen jälkeen yhdistyksen pohjavesiasiantuntija Harri Turtiainen piti esitelmän *PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajamatoimintojen vaikutusalueella*.

3.2 Hallitus 2023

Jäsen, pj	Esa Nikunen, ympäristöjohtaja, Helsinki, puheenjohtaja
Varajäsen	Katariina Serenius, yksikönpäällikkö, Helsinki
Jäsen	Jari-Pekka Pääkkönen, tiimipäällikkö, Helsinki, varapj.
Varajäsen	Sini-Pilvi Saarnio, ympäristötarkastaja, Helsinki
Jäsen	Mika Lavia, ympäristötoimenjohtaja, Hyvinkää
Varajäsen	Markku Nieminen, projektipäällikkö, Hyvinkää
Jäsen	Miia Haikonen, projektipäällikkö/hulevesivastaava, Järvenpää
Varajäsen	Ari Kaunisto, vesilaitoksen johtaja, Järvenpää
Jäsen	Kimmo Rintamäki, vesilaitoksen johtaja, Nurmijärvi
Varajäsen	Matias Niemi, käyttöpäällikkö, Nurmijärvi
Jäsen	Elina Mäenpää, ympäristöjohtaja, Riihimäki
Varajäsen	Jarmo Rämö, vesihuoltolaitoksen johtaja, Riihimäki
Jäsen	Leena Sjöblom, ympäristökeskuksen johtaja, Tuusula
Varajäsen	Jukka Sahlakari, vesilaitoksen johtaja, Tuusula
Jäsen	Katariina Rautalahti, ympäristöjohtaja, Vantaa
Varajäsen	Päivi Jänntti-Hasa, ympäristötarkastaja, Vantaa

Jäsen	Marika Orava, vesihuollon suunnittelupäällikkö, Vantaa
Varajäsen	Antti Auvinen, suunnitteluinsinööri, Vantaa
Jäsen	Tapio Reijonen, ympäristönsuojelupäällikkö, Kerava
Varajäsen	Tapio Helenius, kehitysjohtaja, Kerava
Jäsen	Tuomo Karppinen, Senior Sustainability Manager, Finnair Oyj
Varajäsen	Milja Karhu, ympäristöasiantuntija, Altia Oyj
Jäsen	Veli-Matti Räsänen, tehdaspäällikkö, Versowood Oy
Varajäsen	Pekka Ihantola, Oy Karl Fazer Ab
Jäsen	Mari Heinonen, toimialajohtaja, toimitusjohtaja, HSY
Varajäsen	Veli-Pekka Vuorilehto, osastonjohtaja, HSY
Jäsen	Reetta Ahlfors, toimitusjohtaja, MetropoliLab Oy
Varajäsen	Pentti Viitakangas, Rinnekodit Oy
Jäsen	Kari Korhonen, toimitusjohtaja, KUVESI / KUVES
Varajäsen	Markku Tiusanen, luottamushenkilö, Vantaanjoen kalastusalue
Jäsen	Markus Eerola, luottamushenkilö, MTK-Uusimaa
Varajäsen	Hannu Routio, piirin pj, Etelä-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri ry

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana viisi kertaa. Kokoukset pidettiin Teams-etäkokouksina lukuun ottamatta vuoden viimeistä kokousta, joka pidettiin 20.12.2023 Kuninkaan kartanossa Vantaalla. Hallituksen 16 jäsenestä tai varajäsenestä kokouksiin osallistui 9–16 henkilöä. Hallituksen kokouksissa sihteerinä toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen.

Hallituksessa käsiteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi mm. yhdistyksen vesiensuojelutoiminnan ja -hankkeiden tutkimusavustusten tilannetta, henkilöstöasioita sekä yhdistyksen vuosien 2021–2022 verotarkastukseen liittyviä asioita. 20.12.2023 Paula Luodeslampi piti hallitukselle esityksen Lepsämänjoen jatkuvatoimisen mittauksen tuloksista vuosilta 2006-2023.

3.3 Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat HT Sanna Riihentupa ja hänen varallaan KHT Kirsi Aromäki, sekä KHT Alexandra Gallen ja hänen varallaan KHT Jyri Salojuuri.

3.4 Hallituksen työvaliokunta ja jaostot

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt:

Esa Nikunen, Helsingin kaupunki, puheenjohtaja
 Kari Korhonen, KUVESI/KUVES
 Tapio Reijonen, Keravan kaupunki

Yleissuunnittelu- ja jätevesijaostojen kokoonpanot vuonna 2023 olivat seuraavat:

Yleissuunnittelujaosto

Antti Auvinen	puheenjohtaja	Vantaan kaupunki
Jaana Hietala	jäsen	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Jenni Lehtonen	jäsen	Riihimäen kaupunki
Saara Rinne	jäsen	Hyvinkään Vesi
Ville Hahkala	jäsen	Helsingin kaupunki
Kaisa Salminen	jäsen	Nurmijärven Vesi
Maria Valtari	jäsen	HSY
Sirpa Penttilä	jäsen	Uudenmaan ELY-keskus
Tanja Lamminmäki	jäsen	Uudenmaan Liitto

Jätevesijaosto

Jari Hynönen	puheenjohtaja	Hyvinkään Vesi
Jukka Sahlakari	jäsen	Tuusulan Vesi
Tiina Oksanen	jäsen	Riihimäen Vesi
Matias Niemi	jäsen	Nurmijärven Vesi
Päivi Jäntti-Hasa	jäsen	Vantaan kaupunki
Marina Graan	jäsen	HSY
Sini-Pilvi Saarnio	jäsen	Helsingin kaupunki
Sara Poijärvi	jäsen	Uudenmaan ELY-keskus

Yleissuunnittelujaosto kokoontui toukokuussa Teams-kokoukseen käsittelemään Vantaanjoen yhteistarkkailun yhteenvetoraporttia 2020–2022 ja sopimaan kesäkauden 2023 jatkuvatoimisten mittausten toteutuksesta. Yleissuunnittelujaoston kokoukseen yhdistyksestä osallistuivat limnologi Heli Vahtera (sihteeri) ja Anu Oksanen.

Jätevesijaosto piti vuonna 2023 kaksi kokousta, molemmat hybridikokouksina. Kokouksissa käsiteltiin puhdistamonhoitajien koulutuspäiviä, ajankohtaisia kuulumisia puhdistamoilta ja kuultiin hankekoordinaattori Reetta Lehdon esitelmiä yhdistyksen HULEVET-hankkeesta. Jätevesijaoston sihteerinä toimi vesiensuojeluyhdistyksen ympäristöasiantuntija Jari Männynsalo ja kokouksiin osallistui myös Anu Oksanen.

3.5 Vantaanjoki-neuvottelukunta

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:ssä on toiminut yleishyödyllinen Vantaanjoki-neuvottelukunta vuodesta 2006 lähtien. Neuvottelukuntaa edelsi Vantaanjoki-projekti, joka siirtyi yhdistykseen Uudenmaan liitosta vuonna 2001.

Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää yhteistyötä ja tiedonvälitystä alueen eri toimijoiden välillä vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta, virkistyskäyttöä ja vedenhankintaa koskevissa projekteissa, sekä edistää toimenpiteiden yhteensovittamista vesistöalueella. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina vesien käyttöön, suojeluun ja tilaan vaikuttavista keskeisistä valtion ja kuntien viranomaisista ja joen käyttöön liittyvistä eri intressitahoista. Neuvottelukunnan tekemät ehdotukset käsitellään yhdistyksen hallituksessa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen hallituksen nimesi keväällä 2022 yhteistyötahoiltaan saamien ehdotusten pohjalta vuosille 2022–2025 Vantaanjoki-neuvottelukunnan viidennen toimikauden kokoonpanon.

Neuvottelu-kunnan viidennen toimikauden toiminnan painopiste oli vesiensuojeluyhdistyksessä neuvottelukunnan johdolla vuonna 2017 laaditun Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017–2027 toimenpiteiden edistäminen. Toimenpideohjelman väliarviointityö aloitettiin jo vuonna 2022 yhdistyksen henkilökunnan ja neuvottelukunnan kanssa yhteistyössä. Väliarviointityön käsitteilyä jatkettiin edelleen neuvottelukunnan vuoden 2023 kokouksissa.

Yhdistyksen hallituksen nimeämän Vantaanjoki-neuvottelukunnan viidennen toimikauden 2022–2025 kokoonpano oli seuraava:

Jäsen (pj.): Kari Korhonen, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä
Varajäsen: Teemu Järvinen, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä

Jäsen: Tanja Lamminmäki, Uudenmaan Liitto

Jäsen: Sonja Lahtinen, Lopen kunta

Jäsen: Toni Haavisto, Hausjärven kunta

Jäsen: Esmé Manns, Uudenmaan ELY-keskus, E-vastuualue
Varajäsen: Tobias Bruce, Uudenmaan ELY-keskus, E-vastuualue

Jäsen: Tapio Reijonen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Varajäsen: Jaana Hietala, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Jäsen: Päivi Sundman, Riihimäen kaupunki
Varajäsen: Jenni Lehtonen, Riihimäen kaupunki

Jäsen: Jukka Ihalainen, Hyvinkään kaupunki
Varajäsen: Silja Suominen, Hyvinkään kaupunki

Jäsen: Elina Laine, Hämeen ELY-keskus
Varajäsen: Paula Mustonen, Hämeen Liitto

Jäsen: Anna Kyytinen, Vantaan kaupunki
Varajäsen: Tommi Wallenius, Vantaan kaupunki

Jäsen: Kari Stenholm, Virtavesien hoitoyhdistys ry
Varajäsen: Joonas Tammivuori, Virtavesien hoitoyhdistys ry

Jäsen: Marja Peltomäki, Vantaanjoen kalastusalue
Varajäsen: Eero Mattila, Vantaanjoen kalastusalue

Jäsen: Jari-Pekka Pääkkönen, Helsingin kaupunki

Jäsen: Mikko Koivurinta, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut
Varajäsen: Perttu Tamminen, Varsinais-Suomen ELY-keskus kalatalouspalvelut

Jäsen: Antti Mäntykoski, Uudenmaan Ely-keskus, Y-vastuualue
Varajäsen: Johan Sundberg, Uudenmaan Ely-keskus, Y-vastuualue

Jäsen: Harri Myllyniemi, SLL Uudenmaan piiri
Varajäsen: Esa Lehtinen, SLL Uudenmaan piiri

Jäsen: Marko Viljanen, Nurmijärven kunta
Varajäsen: Tapani Maijala, Nurmijärven kunta

Jäsen: Markku Hirn, Keravan Latu ry
Varajäsen: Reino Ruotsalainen, Keravan Latu ry

Jäsen: Mari Heinonen, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä
Varajäsen: Aninka Urho, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä

Jäsen: Sam Borup, MTK-Uusimaa

Jäsen: Miina Fagerlund, Espoon kaupunki

Vantaanjoki-neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi Keski-Uudenmaan Veden toimitusjohtaja Kari Korhonen, varapuheenjohtajana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen ja sihteerinä yhdistyksen ympäristöasiantuntija Asko Särkelä.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden 2023 aikana kolme (3) kertaa. Hybridikokouksena 13.2.2023 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen toimitilojen yhteydessä Itä-Pasilassa järjestetyssä kokouksessa käsiteltiin ainoana aiheena Vantaanjoen toimenpideohjelman väliarviointiprosessia ja päätettiin sen valmistelun jatkotoimista. Kokouksessa saadun palautteen pohjalta toimenpideohjelman väliarviointiprosessi saatettiin yhdistyksen henkilökunnan toimesta päätökseen alkuvuodesta 2023. Käyttökelpoisimpien ohjelman toteutumisen edistymistä kuvaavien mittareiden valitsemisten osalta päätettiin järjestää vielä kommentointikierrös.

Vuoden toinen neuvottelukunnan kokous järjestettiin Teams-kokouksena 5.6.2023. Riihimäen kaupungin kaavasuunnittelija Elisa Lintukangas esitteli Riihimäen Jokikylän asuinalueen ja puiston kaavahankkeen tilannetta. Asemakaavalla mahdollistetaan Vantaanjoen siirto ja hankkeen myötä jokiuoma ennallistetaan luonnonmukaiseksi ja mutkitteluksi. Toisena kokouksen aiheena Vantaan kaupungin suunnitteluinsinööri Anna Kyytinen esitteli vuodesta 2016 lähtien Vantaalla kesäaikaan toteutettua purotalkkaritoimintaa. Tavoitteena on, että Vantaan kaupungin esimerkillinen purotalkkaritoiminta laajenisi vesistöalueen muihinkin kuntiin.

Vuoden kolmannessa 22.8.2023 Teams-kokouksena järjestetyssä neuvottelukunnan kokouksessa Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Reetta Lehto esitteli osana yhdistyksen Vantaanjoen Nousu-hanketta laatimaansa Vantaanjoen patojen ja muiden vesivoimaa hyödyntävien rakennelmien historiaselvitystä. Toisena kokouksen aiheena oli Vantaan kaupungin purotalkkaritoiminnan esittely kesätyöntekijän näkökulmasta. Vantaan kaupungin palveluksessa purotalkkarina kesällä 2023 toiminut Tiia-Maria Suninen kertoi purotalkkarin toimenku-

vasta, kesän aikana yhdessä työkaverinsa Samuelin kanssa tekemistään työtehtävistä ja kokemuksistaan kesätyönsä ajalta. Neuvottelukunnassa pidettiin yksimielisesti Vantaan kaupungin purotalkkaritoimintaa esimerkillisenä toimintamuotona ja todettiin, että kyseisen toimintamuodon soisi laajentuvan muihinkin vesistöalueen kuntiin. Neuvottelukunnassa päätettiin jatkaa valmisteluja purotalkkaritoiminnan konseptin laatimiseksi ja toiminnan laajentamiseksi alueen muihinkin kuntiin. Asian edistämisen tiimoilta sovittiin kutsuttavaksi koolle eri tahojen edustajista koostuva pienryhmä laatimaan purotalkkaritoiminnan konseptia.

3.6 Henkilökunta ja toimisto

Yhdistyksen henkilöstö vuonna 2023 oli seuraava:

Anu Oksanen	toiminnanjohtaja
Harri Turtiainen	pohjavesiasiantuntija
Jari Männynsalo	ympäristöasiantuntija
Asko Särkelä	ympäristöasiantuntija
Marja-Liisa Eriksson	taloussihteerä
Oula Tolvanen	jokitalkkari
Heli Vahtera	limnologi
Paula Luodeslampi	vesistöasiantuntija
Anna Halonen	kunnostusverkostokoordinaattori (09/23 alkaen)

Kuva yllä: Yhdistyksen henkilökunta Viilatehtaalla 6.9.2023 yhdistyksen 60-vuotisjuhlissa. Vasemmalta ylärivissä Harri Turtiainen, Marja Eriksson, Jari Männynsalo, Asko Särkelä, Reetta Lehto, Heli Vahtera, Anna Halonen, alarivissä Oula Tolvanen, Anu Oksanen ja Paula Luodeslampi.

FM Reetta Lehto toimi tutkimusavustajana 1.1.-30.6.2023 HULEVET-hankkeessa, jokitalkkaritoiminnassa ja pohjavesitarkkailuissa. Lehto toimi hankekoordinaattorina 7.8.–10.12.2023 ollen

Heli Vahteran vuorotteluvapaan sijainen. Vuorotteluvapaan sijaisuuden päätyttyä Reetta Lehto jatkoi määräaikaisena vesistötalkkarina sijaistaen osin jokitalkkaria ja jatkaen HULEVET-hankkeen koordinaattorina.

Tiina Oksanen sijaisti Jari Männynsaloa loka–joulukuun välisenä aikana puhdistamotarkkailuiden ja puhdistamonhoitajien koulutuspäivien hoitamisessa.

Kati Kauppi toimi osa-aikaisena kunnostusverkostokoordinaattorina 1.1.–30.4.2023. Kauppi jatkoi 8.5.–30.6.2023 osa-aikaisesti kunnostusverkostokoordinaattorina ja jokitalkkaritoiminnan tutkimusavustajana.

Katri Sarres toimi Vantaanjoen vaelluskalojen luotaus -hankkeen tutkimusavustajana 4.9.–30.11.2023.

Yhdistyksen toimipiste on Itä-Pasilassa, Lime Park -rakennuksessa. Yhdistyksen osoite on Rata-mestarinkatu 7 b (3. krs), 00520 Helsinki. Yhdistyksen sähköpostiosoite vhvsy@vantaanjoki.fi. Henkilökunnan sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@vantaanjoki.fi, puhelinnumerot löytyvät yhdistyksen verkkosivuilta www.vantaanjoki.fi. Facebook-osoite on www.facebook.com/vhvsy sekä Instagram-tilit [vantaanjoenhelmi](https://www.instagram.com/vantaanjoenhelmi) ja [jokitalkkarit](https://www.instagram.com/jokitalkkarit). Toiminnanjohtajalla on yhdistyksen ja vesiensuojelun asioiden viestintään keskittyvä X-tili [@AnuOksanenVHVSY](https://twitter.com/AnuOksanenVHVSY).

3.7 Yhdistyksen strategiatyö

Yhdistyksessä käynnistettiin vuonna 2022 strategian laadinta. Vuonna 2023 työ jatkui, ja sen tuloksena valmistui yhdistykselle visio, missio ja arvot, nämä on esitetty alla.

Työ jatkuu edelleen valittujen painopistealueiden strategiahankkeiden edistämiseksi.

VISIO

Vantaanjoen valuma-alueen vesistöjen tila on hyvä.

MISSIO

Yhdistys edistää Vantaanjoen vesistön hyvää tilaa ja sitä ympäröivän luonnon elinvoimaisuutta.

Parannamme Vantaanjoen valuma-alueen vesien tilaa hankkeilla ja valistustyöllä sekä toteuttamalla tarkkailuja. Edistämme alueen virkistyskäyttöä luonnon monimuotoisuus huomioon ottaen.

ARVOT

Tutkiva ja osaava

Puolueeton ja avoin

Aktiivinen yhteistyökumppani

4 Vesistötutkimukset

Vesistötutkimusten tavoitteena on täyttää viranomaisten kuormittajille antamat tarkkailuvelvoitteet sekä kerätä vesien tilaa koskevaa perustietoa ja arvioida vesien käyttökelpoisuutta - niin raakavetenä kuin virkistyskäytön kannalta - sekä vesiensuojelutoimenpiteiden tarvetta. Vesistön tilan kehittymisen arviointi perustuu pitkäaikaisen seurantatiedon hyväksikäyttöön. Tällaisen tiedon hyödyntäminen on tarpeen vesienhoitolain toteuttamisessa sekä ilmaston lämpenemisen vaikutusten havaitsemisessa. Vantaanjoki on pääkaupunkiseudun 1,3 miljoonan ihmisen vararaakavesilähde ja noin miljoonan ihmisen lähivirkistysalue, joten ajantasainen tieto joen tilasta on jatkuvasti tarpeen.

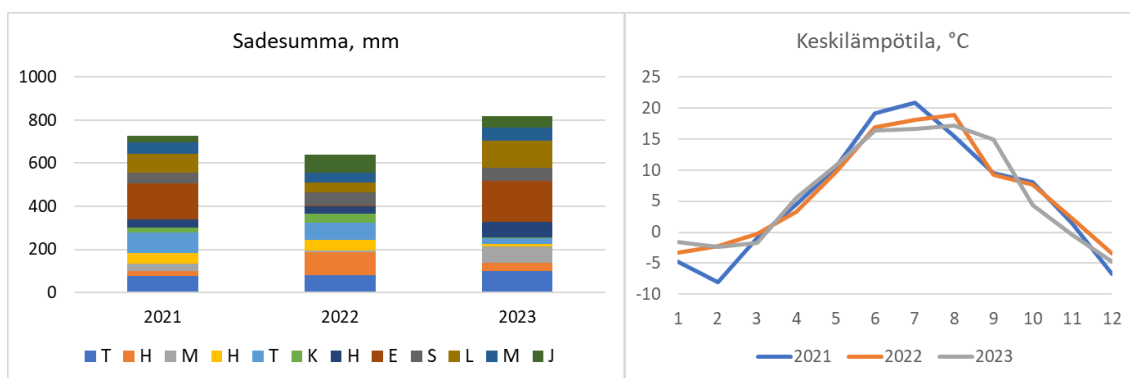
Vantaanjoen yhteistarkkailuun osallistuvat tahot olivat Riihimäen Vesi, Hyvinkään Vesi, Nurmijärven Vesi, Nurmijärven kunta, Rinnekodit Oy, Versowood Oy/Riihimäki, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä, Ilmailulaitos Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema, Hyvinkään kaupunki, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Tuusulan kunta, Vantaan kaupunki ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut.

Vuoden 2023 keväällä ilmestyi Vantaanjoen yhteistarkkailun laaja raportti vuosilta 2020–2022. Siinä tarkasteltiin jokien kuormitusta, vedenlaatua ja vesieliöstön tilaa koko tarkkailualueella. Vuosi 2023 oli tarkkailussa nk. perustarkkailuvuosi, jolloin vesinäytteitä otettiin 35 havaintopaikalta. Purohavaintopaikoilla perustarkkailukertoja oli 3–5 ja jokihavaintopaikoilla 5–12. Kevään ja syksyn ylivirtaamajaksoilla Vantaanjoen alajuoksulta otettiin lisänäytteitä, jotka Uudenmaan ELY-keskuksen seurantanäytteiden kanssa täydensivät aineistoa, josta laskettiin Vantaanjoen Suomenlahteen kuljettava ravinnekuorma. Vantaanjoen yläjuoksulla Riihimäellä jokiveden laatua, mm. happipitoisuutta ja sameutta, mitattiin jatkuvatoimisesti 4.7.—4.10.2023.

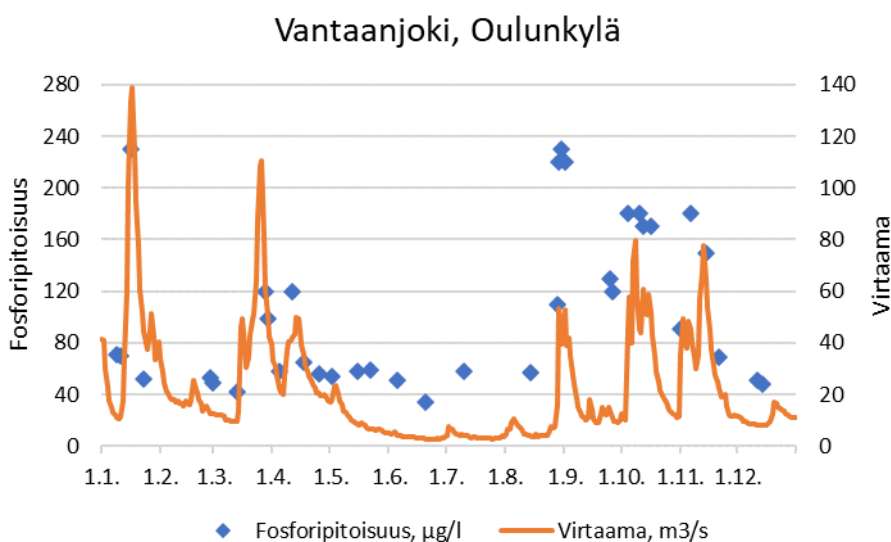
4.1 Sää ja virtaamaolosuhteet

Vuoden 2023 alkaessa sää oli talvinen ja maa oli lumen peittämä. Tammikuun puolivälissä sää lauhtui ja satoi vettä, jonka seurauksena lumet sulivat ja Vantaanjoki nousi ylivirtaamatasolle, enimmillään 139 m³/s. Tämän jälkeen sää viileni ja talviset olosuhteet jatkuivat maaliskuun loppulle asti. Lumipeite vahvistui ollen maaliskuun puolivälissä enimmillään 30 cm. Runsaiden talvisateiden jälkeen vedenpinnat olivat melko korkealla, mutta laskivat keväällä nopeasti, sillä huhti-kesäkuun sadesumma oli vain 43 mm (kuva 4.1). Heinäkuu oli sääoloiltaan vaihteleva. Elokuu alussa ja lopussa oli erittäin sateista ja myös lokakuussa satoi paljon. Marraskuun puolivälissä sää viileni, alkoi pakkaskausi ja sateet tulivat lumena. Joulukuun lopussa lumenpaksuus oli Vantaalla 38 cm. Vuoden 2023 sadesumma oli Hyvinkäällä (Hyvinkäänkylä) 752 mm ja Vantaalla (lentoasema) 818 mm.

Vantaanjoki virtasi vuolaana tammikuun lumensulamajaksolla ja uudelleen vedenpinnat nousivat maaliskuun lopulla talven lumien sulaessa. Tämän jälkeen oli kuiva kevät ja kesä, jolloin virtaamat painuivat alimmilleen alle 3 m³/s. Sateisen syksyn aikana tuli kolme melko pitkäkestoista ylivirtaamajaksoa, jolloin jokivedet samenoivat voimakkaasti ja mereen kulkeutui runsaasti kiintoainesta ja ravinteita (kuva 4.2). Vantaanjoen vuosikeskivirtaama 2023 (21,5 m³/s) oli vertailujaksoa 2000–2022 (16,6 m³/s) selvästi suurempi.

Kuva 4.1. Vuosien 2021–2023 sadesummat ja ilman keskilämpötilat kuukausittain Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Vuoden 2023 sadesumma oli 818 mm ja keskilämpötila 6,2 °C. Tiedot: Ilmatieteen laitos /Avoin data 24.1.2024.

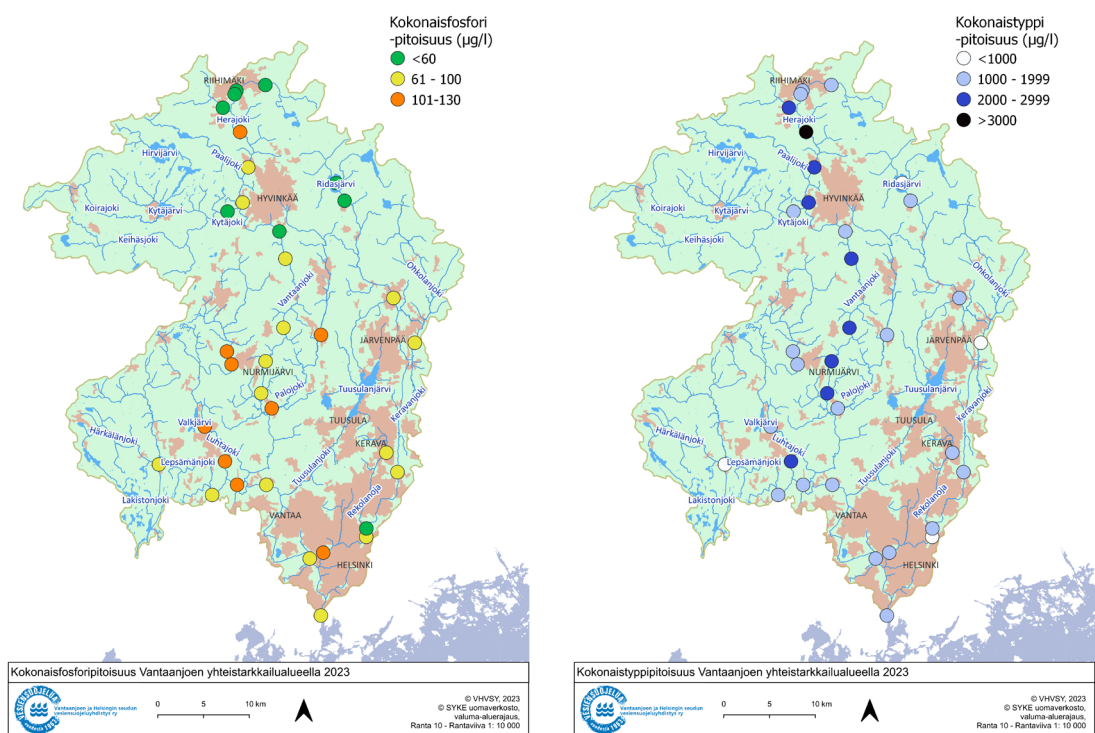
Kuva 4.2. Vantaanjoen vuorokausikeskivirtaama (m³/s) Helsingin Oulunkylässä vuonna 2023 ja näytteenottoajankohdat Vanhankaupunginkoskessa. Virtaamatiedot SYKE/Avoin tieto, 24.1.2024.

4.2 Jokivesien laatu yhteistarkkailualueella

Pääosalla jokialueista näytteitä otettiin seitsemän kertaa vuoden aikana. Keravanjoessa, johon johdetaan lisävettä kesäisin, otettiin näytteet lisäksi heinäkuussa. Talven ja kesän näytteet otettiin alivirtaamatilanteessa, jolloin pistekuormituksen vaikutus korostui. Huhti- ja marraskuun näytekerroilla virtaamat olivat keskimääräistä vuolaampia. Elo-syyskuun vaihteessa ja lokakuun alussa oli rankkoja sateita, joiden vaikutuksesta tapahtui jätevesiohituksia. Näihin liittyen otettiin myös lisänäytteitä.

Savisaameissa jokivesissä kokonaisfosforipitoisuus on ekologisen tilan luokittelua tukeva vedenlaatumuuttuja. Hyvän tila tavoite on saavutettavissa kokonaisfosforipitoisuuden vuosikeskiarvon tasolla 60 µg/l. Seuraavissa kartoissa esitetään yhteistarkkailuaineistosta lasketut kokonaisravinnepitoisuuksien keskiarvot havaintopaikkakohtaisesti vuonna 2023 (kuva 4.3). Vuoden 2023 ravinnepitoisuudet olivat vuosien 2020–2022 keskitasoa. Alimmillaan kokonaisfosforipitoisuudet olivat pitkän poutakauden jälkeen kesäkuussa, jolloin mm. Vantaanjoen keski- ja alajuoksulla kokonaisfosforipitoisuus oli tavoitetasolla, joen alajuoksulla alimmillaan 34 µg/l.

Vesistöalueen typpipitoisuudet ovat korkeimpia jätevesien purkualueilla. Riihimäellä Vantaanjokeen laskevassa Herajoessa typpipitoisuudet ovat usein korkeita. Keravanjokeen kesäisin tuleva lisävesi laskee Ridasjärven ja joen typpipitoisuutta ja kuvassa 4.3 erottuu havaintopaikat, joilta näyttöä otetaan vain kesäisin.

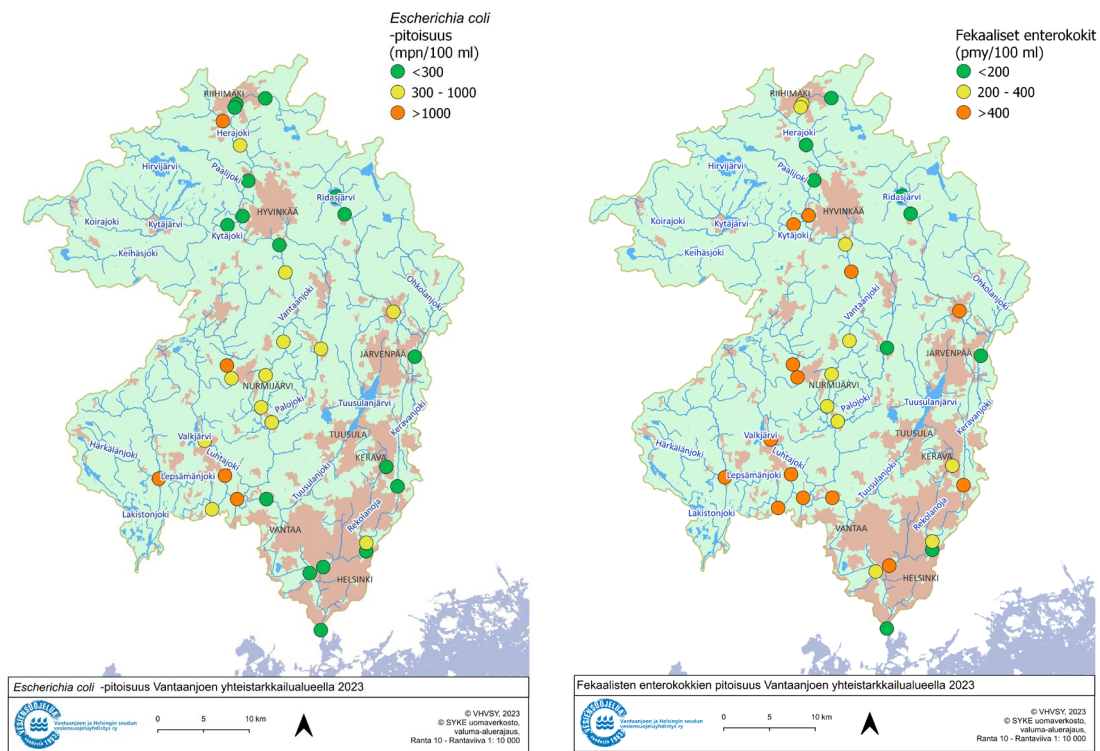

Kuva 4.3. Kokonaisravinnepitoisuuksien keskiarvot tarkkailuilla jokialueilla vuonna 2023. Kokonaisfosforipitoisuus on savisaameissa jokivesissä hyvän viitearvon tasolla, kun pitoisuus alittaa 60 µg/l. Luonnontilaisissa vesissä typpipitoisuus on alle 1000 µg/l.

Ravinnekarttojen lisäksi seuraavassa esitetään ulosteindikaattoribakteerien pitoisuudet vastavina tarkkailujaksoina (kuva 4.4). *Escherichia coli* on tärkeä ulosteperäisen kuormituksen indikaattoribakteeri, jonka kohonnut pitoisuus viittaa jätevesivaikutuksiin vesistössä. Vesistössä nämä bakteerit eivät lisäänty. Suolistoperäiset enterokokit ovat toinen tärkeä indikaattoribakteeriryhmä. Eläinten ulosteissa, esim. hevosten lannassa, näitä on usein *E. coli*-bakteereita enemmän ja ne säilyvät vedessä myös pidempään.

Puhdistettujen jätevesien mukana vesistöihin kulkeutuu paljon näitä indikaattoribakteereita sekä erilaisia viruksia ja muita taudinaiheuttajabakteereita. Jätevesien purkualueilla jokiveden käyttö sisältää terveysriskejä. Kalastettavan kalan käyttöä bakteeripitoisuudet eivät rajoita.

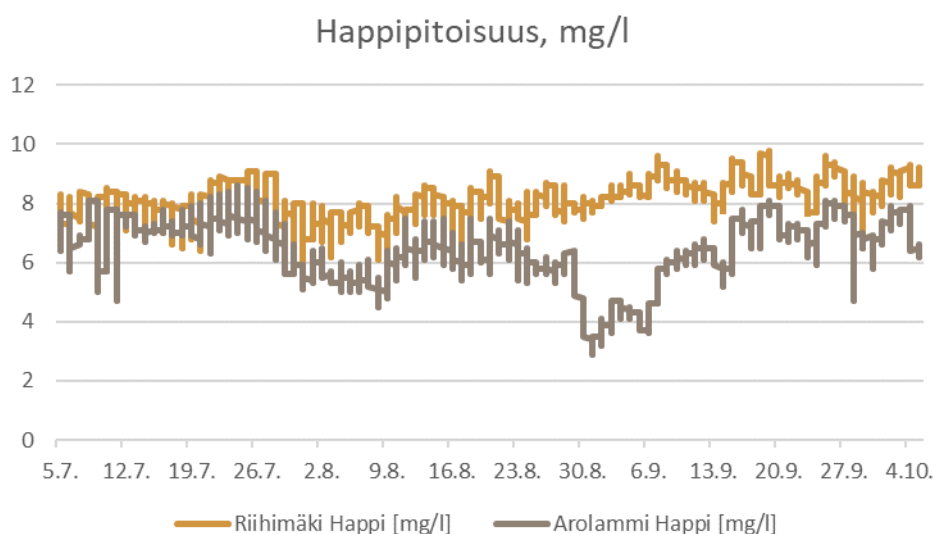
Seuraavat kartat osoittavat jokivesien hygieenisen laadun olevan heikointa pistekuormituksen vaikutusalueilla sekä usein myös taajamien läheisyydessä, joissa huleveden tuovat bakteerikuormaa vesistöihin. Jokivesien hygieeninen laatu oli kesällä 2023 keskimäärin vertailukautta parempi, mutta etenkin suolistoperäisten enterokokkien pitoisuudet olivat paikoitellen koholla mm. Keravanjoen alajuoksulla, jossa on harrastehevostiloja. Vesien hygieeninen laatu oli poikkeuksellisen huono lokakuun alussa, jolloin otettiin vesinäytteet läntisten sivujokien alueella. Tällöin kaikissa Luhtajoen ja Lepsämänjoen näytteissä sekä Lakistonjoessa, Kytäjoessa ja Herajoessa molempia ulosteindikaattoribakteereita oli useita tuhansia sadassa millilitrassa. Tilanne oli erittäin poikkeava.

Kuva 4.4. Ulosteindikaattoribakteerien pitoisuuksien vuosikeskiarvot tarkkailuilla jokialueilla vuonna 2023. Kartoissa vihreä symboli osoittaa alkutuotantoasetuksen vaatimustason täyttyvän, jos vettä käytetään kasteluvetänä. Keltainen symboli osoittaa veden olevan riittävän hyvää uimakäyttöön. Molempien laatutekijöiden tulee täytyä käyttökelpoisuutta arvioitaessa.

Jos happipitoisuus jokivesissä alittaa 5 mg/l, kaloilla alkaa esiintyä hapenpuuteoireita; kalojen kasvu heikentyy ja tautiherkkyys lisääntyy. Virtaavassa vedessä happikatoja ei juuri esiinny ja happivarojen ehtyessä kalasto pystyisi usein siirtymään hapekkaampiin vesiin. Lämpimään veteen happea liukenee vähemmän kuin kylmään ja siksi kesäkausi on hapen riittävyyden kannalta kriittinen. Vesien lämpeneminen on viileiden vesien kalastolle stressitekijä.

Vantaanjoen yhteistarkkailualueella veden happipitoisuudet ovat olleet keskimäärin tyydyttäviä ja hyviä. Ridasjärven alapuolisella Keravanjoen havaintopaikalla K66 ja Kytäjoessa on talvisin todettu toisinaan happivajetta, kun järvissä happitilanne on heikentynyt ja eloperäisiltä mailta tulevat valumavedet ovat olleet ilmeisen heikkohappisia. Talvella 2023 happitaso pysyi hyvänä alkuvuoden vuolaiden virtaamien ansiosta. Vantaanjoen rehevällä yläjuoksulla on todettu myös lyhytkestoisia happikatojaksoja loppukesän sateiden yhteydessä. Elokuussa 2023 Arolamminkoskessa oli lähes viikon mittainen heikkohappinen jakso, jolloin alin pitoisuus oli 2,9 mg/l. Puhdistamon purkualueen yläpuolella joen happipitoisuus säilyi hyvänä (Kuva 4.5). Kalakuolemia vesistöalueella ei tarkkailukaudella todettu.

Kuva 4.5. Jokiveden happipitoisuuden (mg/l) vuorokausivaihtelua Vantaanjoessa (Riihimäen puhdistamon yläpuoli ja Arolamminkoski).

4.3 Vantaanjoen kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu

Vantaanjoen vesistöalueen kuormittajilla on velvoite tarkkailla vesistön kalataloudellista tilaa ja pohjaeläimistöä. Kalatalous- ja pohjaeläintarkkailut on tehty vesiensuojeluyhdistyksen koordinoimana yhteistarkkailuna kaikkien tarkkailuvelvollisten kesken. Kalatalous- ja pohjaeläintarkkailuun osallistuivat Riihimäen Vesi, Hyvinkään Vesi, Nurmijärven Vesi, Versowood Oy Riihimäki ja Ilmailulaitos Finavia/Helsinki-Vantaan lentoasema.

Kala- ja pohjaeläintarkkailua tehtiin ohjelman *Haikonen, A. & J. Helminen 2013. Vantaanjoen vesistön kalatalous- ja pohjaeläintarkkailuohjelma 2014 alkaen, Kala- ja vesimonisteita nro 125, Kala- ja vesitutkimus Oy* mukaisesti. Tarkkailusta vastasi Kala- ja vesitutkimus Oy. Lisäksi vuosittain tehdään tarkkailuohjelman *Janatuinen, A. 2017. Kylmäojan länsihaaran kalataloudellinen tarkkailuohjelma, SITO* mukaisesti Finavia Oyj:n Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan edellyttämät Kylmäojan sähkökoekalastukset, jotka raportoidaan osana Vantaanjoen yhteistarkkailun kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu -osiota.

Vantaanjoen kalastoa tarkkaillaan vuosittain eri laajuudessa. Vuonna 2023 kalastotarkkailuun kuului sähkökoekalastus nk. lohikalaverkoston koealoilla, kalojen aistinvaraiset tutkimukset ja vierasainepitoisuudet sekä kalastustiedustelu lupakalastajille. Kolmen vuoden välein toteutettava pohjaeläinten seuranta oli mukana myös vuonna 2023.

Kalataloustarkkailun toteutuksesta vastasi Kala- ja vesitutkimus Oy. Vuoden 2023 tulokset raportoidaan keväällä 2024 laajassa yhteenvetoraportissa.

Vuoden 2022 tarkkailutulokset julkaistiin Kala- ja vesitutkimus Oy:n raportissa: *Hynninen M., Haro E., Mattila B-N., Halonen V., Hoppo L. ja Vatanen S. 2023. Vantaanjoen vesistön kalataloudellinen yhteistarkkailu vuonna 2022 – Tulosraportti. Kala- ja vesijulkaisu nro 383.*

4.4 Muut vesistö- ja hulevesitarkkailut ja -seurannat

VHVSY:n vesi- ja ympäristönäytteenottoon sertifioidut työntekijät toteuttivat myös muita näytteenottoja ja raportointeja, jotka tuottivat tietoa toiminta-alueen vesistöjen tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Vesistötulokset siirrettiin ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelun Hertta-tietokantaan.

Ympäristölupiin perustuvaa tarkkailua tehtiin Rusutjärven Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymän tilauksesta, jossa tarkkailuperuste oli lisäveden johtamisen vaikutustarkkailu. Vihtilammessa ja Sääksjärven Vihtilammen säännöstelyn vaikutustarkkailua Nurmijärven Vesi – liikelaitoksen tilauksesta.

Tuusulassa jatkettiin purovesien laadun seuranta. Vuonna 2023 seurantaan liitettiin mukaan Rusutjärven laskevia oja.

Veden soveltuvuutta uimakäyttöön seurattiin Keravanjoessa Kivisillan alueella Keravalla.

Nurmijärven kunta tilasi vesinäytteenoton ja automaattianturiseurannan Valkjärven laskevasta Lähtelänojasta. Seurannan avulla saatiin tietoa ojaan suunniteltujen hulevesialtaiden rakentamisen aikaisista vaikutuksista.

Yhdistys osallistui myös Freshwater Competence Centren Kohti kestävä digitaalista vesienhoitoa (Green-Digi-Basin) -hankkeen näytteenottoihin.

5 Jätevesitutkimukset

Jätevedenpuhdistamoiden tarkkailun tavoitteena on selvittää puhdistamoiden toimivuus, niiden aiheuttama vesistökuormitus, seurata lupaehtojen noudattamista ja opastaa prosessien säätöä koskeissa kysymyksissä. Puhdistamoiden tarkkailu suoritettiin voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti. Työn valvojana toimi yhdistyksen jätevesijaosto ja työstä vastasi ympäristöasiantuntija Jari Männynsalo. Tarkkailuun kuului seitsemän puhdistamo.

5.1 Jätevesien tarkkailu

Tarkkailtavat jätevesikuormittajat:

- Riihimäen Veden puhdistamo
- Hyvinkään Veden Kaltevan puhdistamo
- Nurmijärven Veden Kirkonkylän ja Klaukkalan puhdistamot
- Rinnekodit Oy:n puhdistamo, Espoo
- Espoon seurakuntayhtymä:
 - Velskolan toimintakeskus, Espoo
 - Kellonummen hautausmaa, Espoo

Puhdistamokäyntejä oli vuoden aikana kaikkiaan 120 kertaa. Kaikista tarkkailukerroista laadittiin ns. kertaraportit. Tämän lisäksi suurten puhdistamoiden toiminnasta tehtiin neljännesvuosiraportit ja kaikista vuosiraportit lupaehtojen mukaisesti.

Edellisten puhdistamoiden lisäksi yhdistys tarkkaili myös Riihimäen seurakunnan Hirvijärven leirikeskuksen puhdistamoa, jolta otettiin näytteet kaksi kertaa vuodessa sekä raportoinnin osalta Ilosaaren linnakesaaren puhdistamoa. Jätevesianalyseistä vastasi MetropoliLab Oy.

5.1.1 Jätevedenpuhdistamoiden toiminta

Vantaanjoen vesistöalueella suurin jätevesikuormitus kohdistuu Vantaanjoen yläosan ja Luhtajoen alueille. Puhdistamoiden yhteinen jätevesivirtaama vesistöalueen jokiin vuonna 2023 oli 31 257 m³/d, mikä oli 3 % enemmän kuin vuonna 2022. Vuoden suurimmat virtaamat puhdistamoilla mitattiin jo tammikuussa lumen nopean sulamisen ja vesisateiden aikana. Runsaiden sateiden aiheuttamia virtaamahuippuja oli myös elokuun lopussa ja syksyn aikana, jolloin vesistöalueen tietyillä jätevedenpumppaamoilla oli ylivuotoja runsaiden hule- ja vuotovesien takia. Myös Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamolla jouduttiin tekemään esikäsiteltyjä puhdistamohitukusia vuoden aikana suurien hule- ja vuotovesimäärien takia 13 päivänä. Kesä 2023 oli kuiva, jolloin puhdistamoilla käsitellyt jätevesimäärät olivat keskimääräistä pienempiä.

Puhdistamot toimivat vuonna 2023 Nurmijärven Kirkonkylän ja Rinnekodin puhdistamoita lukuun ottamatta vaatimusten mukaisesti. Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamolla oli ongelmia kiintoaineen poistossa tarkkailujaksoilla 1 (1.1.-31.3.2023) ja 2 (1.4.-30.6.2023). Rinnekodin puhdistamolla ei ylletty läpi vuoden ilmenneiden nitrifikaatio-ongelmien takia ammoniumtyypen poiston vuosikeskiarvovaatimukseen. Muilta osin em. puhdistamot toimivat hyvin.

Vesistöalueen kaikilta puhdistamoilta yhteenlasketut vesistöön johdetut keskimääräiset virtaamapainotetut pitoisuudet (mg/l) laskivat edellisvuodesta kaikkien tutkittujen parametrien, erityisesti ammoniumtyypen, osalta. Puhdistetun jäteveden pitoisuudet ja puhdistustehot (ohitukset mukaan lukien) olivat kaikilta puhdistamoilta virtaamapainotettuina keskiarvoina laskettuna; BOD₇-atu 3,1 mg/l (99 %), kokonaisfosfori 0,20 mg/l (98 %), kokonaistyyppi 11 mg/l (83 %) ja ammoniumtyppi 0,26 mg/l (99,6 %, nitrifikaatioaste).

Puhdistamoiden yhteenlaskettu vesistökuormitus (kg) laski edellisvuoteen verrattuna fosforin osalta 16 %, orgaanisen aineen (BOD₇-atu) osalta 24 % ja kokonaistypen osalta 1,4 %. Ammoniumtyppikuormitus laski ennätyksellisen matalalle tasolle ollen yli neljä kertaa edellisvuoden 2022 korkeaa kuormitusta pienempi.

5.1.2 Lietetutkimukset

Puhdistamoilta poiskuljetettavan lietteen laatua tutkittiin valtioneuvoston jäteasetuksen 179/2012 ja maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteasetuksien 24/11 ja 964/2023 mukaisesti.

Lietteiden kokoomanäytteitä otettiin eri puhdistamoilta yhteensä 12 kpl. Lietetutkimusten määritykset teetettiin MetropoliLab Oy:n laboratoriossa. Tulokset on raportoitu erillisraportteina ja niistä on tehty yhteenvedot puhdistamoiden vuosiraportteihin.

Nurmijärven Kirkonkylän puhdistamon kuivattu liete käsiteltiin Kekkilä Oy:n Nurmijärven kompostointilaitoksella ja Klaukkalan puhdistamon kuivattu liete Envor Group Oy:n laitoksella Forsassa. Hyvinkään Kaltevan puhdistamon kuivattu liete kuljetettiin biokaasun raaka-aineeksi Gasum Oy:lle Riihimäelle. Riihimäen puhdistamon kuivattu liete käsiteltiin Labio Oy:n biokaasu- ja kompostointilaitoksella Lahdessa.

6 Pohjavesitarkkailut ja -asiantuntijatehtävät

Yhdistyksellä on pohjavesiasiantuntemusta pohjaveden laatuun, riskien hallintaan, tarkkailuun ja vaikutusten arviointiin liittyen. Yhdistys edistää erilaajuisten pohjavesiyhteistarkkailujen käynnistymistä ja laajapohjaisen yhteistyön jatkumista.

Yhdistys toteuttaa pohjavesitarkkailuja, joissa se vastaa usein näytteenoton ja tulosten raportoinnin lisäksi tarkkailuohjelman laadinnasta. Kustannussäästöjen ohella yhteistarkkailun tärkeä saavutus on se, että tiedonvaihto ja avoin keskustelu tarkkailujen kehittämisestä sekä suojeletoimenpiteistä lisääntyy yhteistyöryhmien säännöllisten kokoontumisten myötä. Lisäksi kaikkien toimijoiden tarkkailut toteutetaan samoin perustein eli kaikkia kohdellaan yhdenmukaisesti

Vuonna 2023 yhdistys vastasi Tuusulan pohjavesiyhteistarkkailun toteutuksesta ja raportoinnista, Fazerilan pohjavesialueen pohjavesiyhteistarkkailun toteutuksesta ja raportoinnista, Hyvinkään pohjavesialueen vedenlaadun ennakkoseurannan toteutuksesta ja raportoinnista sekä pääkaupunkiseudun pohjavesiyhteistarkkailun näytteenoton koordinoinnista ja tulosten raportoinnista. Lisäksi yhdistys toteutti Hyvinkään pohjavesialueella kahden toimijan pohjavesiyhteistarkkailua, sekä Kulomäen entisen kaatopaikan pohjavesitarkkailua. Yhdistys laati Hyvinkään Hiiltomon alueelle yhteistarkkailuohjelman, jonka ansiosta alueen pohjavesistä saatava tieto on aiempaa yhtenäisempää ja paremmin asianomaisten saatavilla. Lisäksi yhdistys myös laati päivityksen Hyvinkään pohjavesialueen vedenlaadun ennakkoseurantaohjelmalle ja aloitti Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitystyön.

Vesihuoltolaitosten veloitetarkkailuihin liittyen yhdistys raportoi myös Nurmijärven Veden pohjavedenottamoiden tarkkailutulokset sekä laati Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymän kaikkien pohjavesiottamoiden veloitetarkkailujen tuloksista vuosittaisen yhteenvetoraportin.

Yhdistyksen PFAS-yhdisteitä pohjavesissä taajamatoimintojen vaikutusalueella selvittäneen hankkeen raportti julkaistiin syyskuussa. Aiheesta on kerrottu enemmän kappaleessa 9.2.

7 Jokitalkkaritoiminta

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on koordinoanut toimialueellaan Jokitalkkari-hanketta vuodesta 2014 lähtien. Jokitalkkari-hankeessa toteutetut toimet liittyvät kalatalouteen ja muuhun virkistyskäyttöön. Jokitalkkari-hanke on vakiinnuttanut paikkansa yhdistyksen toimialueella, ja sittemmin muuttunut hankkeesta vakinaiseksi jokitalkkari-toiminnaksi.

Jokitalkkaritoiminnassa pyritään eri tavoin edistämään vesistöalueen virkistyskäyttöä ja jakamaan tietoa jokivarren asukkaille. Jokavuotiseen toimintaan kuuluvat mm. kalataloudelliset kunnostukset ja inventoinnit, kalastotutkimukset, joki- ja ranta-alueiden siivoukset, melontareittien kunnossapito, lasten onkipäivät sekä virkistyskalastus- ja melontaesitteiden jakelu. Lisäksi jokitalkkarit ovat kunnostaneet luontopolkuja, olleet mukana rakentamassa onkipaikkoja ja suunnitelleet kala-aiheisia opastauluja jokien ja järvien rannoille. Jokitalkkaritoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä jäsenkuntien, vesialueiden omistajien ja paikallisten yhdistysten kanssa.

Kesän 2023 maastokauden aikana jokitalkkarit toteuttivat virtavesikunnostuksia, melontareittien huoltotoimia ja sähkökalastuksia. Vuonna 2023 ei toteutettu kalataloudellisia inventointeja.

Kesällä 2022 perustetulle Jokitalkkarit-Instagram-tilille tehtiin vuoden 2023 aikana 10 julkaisua, ja vuoden lopussa tilillä oli 230 seuraajaa.

Lasten ja nuorten innostaminen kalastus- ja luontoharrastuksen pariin on yksi jokitalkkarin tärkeimmistä tavoitteista. Hankkeessa on tehty valistus- ja opetustoimintaa sekä innostettu lapsia ja nuoria kalastusharrastuksen pariin onkipaikoilla järjestetyillä lasten- ja nuorten ongintapäivillä. Vuonna 2023 toukokuussa onkipäiviä järjestettiin kahtena päivänä Kissanojan onkipaikalla, Hyvinkään Pilliniemen onkipaikalla, Vanhankylänniemessä Tuusulanjärvellä ja Rusutjärvellä. Elokuussa järjestettiin vielä toinen onkipäivä Tuusulanjärven Vanhankylänniemessä. Kissanojan onkipäivät järjestettiin yhteistyössä Nurmijärven kirkonkylän ja Palojoen yhteisten vesialueiden osakaskuntien ja Nurmijärven Riistanhoitoyhdistyksen kanssa, ja Tuusulanjärven ja Rusutjärven onkipäivät järjestettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ja Tuusulanjärven urheilukalastajien sekä Rusutjärven paikallisten aktiivien kanssa. Kalastustapahtumiin osallistui vuonna 2023 yhteensä 307 innokasta nuorta kalastajanalkua.

VHVSY:n jokitalkkarien toteuttaman kalastuksenvalonnan myötä on Vantaanjoen vesistöalueen kalastuksenvilvonta tehostunut ja muuttunut ammattimaisemmaksi. Valvonnan yhteydessä kalastajia on valistettu kalojen alamitoista ja vastuullisista pyynti- ja vapautustavoista. Aiemmasta poiketen VHVSY:n jokitalkkarit eivät tehneet lainkaan kalastuksenvilvontaa vuosina 2022–2023, sillä toiminnalle ei saatu rahoitusta ja valtuutuksia.

Koneellisia kalataloudellisia kunnostuksia toteutettiin Nurmijärven Myllykoskessa, Niittukoskessa ja Vuohenpäänkoskessa vuonna 2018 laaditun kunnostussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi koneellisia kunnostuksia tehtiin Nurmijärvellä Boffinkoskessa. Soraikkohuoltoja tehtiin Keravanjoen Saunakoskessa ja Kaukastenkoskessa.

Soraikkohuoltoja tehtiin myös Koiransuolenojan Koskelankoskessa osana VHVSY:n Järjestö-Helmi -hanketta, jonka tavoitteena on parantaa lohikalajien elinolosuhteita ja monipuolistaa purovarren eliöstöä. Jälkimmäistä tavoitetta edistettiin mm. linnunpönttöjen avulla Koiransuolenojalla ja Tuhkurinojalla. Linnunpönttöjä rakennettiin myös yhteistyössä Röykän ja Rajamäen koulujen kanssa, ja yli puolet purovarteen viedyistä pöntöistä olikin koululaisten tekemiä. Vuoden 2023 kunnostuksista on kerrottu tarkemmin VHVSY:n raporteissa 20/2023 ja 21/2023.

Sähkökoekalastuksia tehtiin yhteensä 15 eri koealalla, joista yhtä ei ollut aiemmin sähkökoekalastettu ympäristöhallinnon koekalastusrekisterin mukaan. Koealoista 12 kalastettiin myös edellisenä vuotena. Koekalastukset toteutettiin syyskuussa ja tulokset tallennettiin koekalastusrekisteriin.

Koekalastukset tehtiin Vantaanjoella, Keravanjoella, Tuusulanjoella ja Luhtajoen Koiransuolenojalla. Koiransuolenojan sähkökalastukset ovat osa aiemmin mainittua Järjestö-Helmi hanketta. Muut koekalastukset liittyivät VHVSY:n toteuttamien tai suunnitteleminen kunnostusten sekä inventointien seurantaan Vantaanjoen valuma-alueella. Sähkökoekalastuksiin on saatu tukea Varsinais-Suomen ELY-keskukselta Luhtajoen latvavesiä lukuun ottamatta. Sähkökoekalastustulokset ovat raportissa 22/2023.

Toiminnasta vuoden 2023 aikana valmistuneet raportit ja julkaisut:

- *Julkaisu 94/2023. Taimenen ja siian nousuvaellusselvitys Vantaanjoella, Vantaanjoen NOUSU-hanke – Loppuraportti 2023, 40 s. Tolvanen, O., Karppinen, P. ja Hyrsky, M.*
- *Raportti 20/2023. VHVSY:n kunnostukset Nurmijärven Tuhkurinojassa ja Koiransuolenojassa vuosina 2022–2023. Tolvanen, O.*
- *Raportti 21/2023. VHVSY ry:n kalataloudelliset kunnostukset vuonna 2023. Tolvanen, O.*
- *Raportti 22/2023. VHVSY ry:n sähkökoekalastukset vuonna 2023. Lehto, R. & Tolvanen, O.*
- *Raportti 25/2023. Jokitalkkari Vantaanjoelle 2023, Kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Lehto, R. & Tolvanen, O.*

7.1 Vantaanjoen taimenen ja siian nousuvaellusselvitys, TELEMETRIA-hanke 2020–2023

VHVSY käynnisti syyskuussa 2020 Vantaanjokeen nousevien taimenten ja nousua yrittävien siikojen käyttäytymistä koskevan tutkimuksen. Tutkimuksessa merkittiin vuosina 2020–2022 yhteensä 152 meritaimenta ja siikaa akustisilla ja radiolähettimillä, jonka jälkeen kalojen liikkeitä seurattiin Vantaanjoen vesistöissä. Hankkeessa tutkittiin Vanhankaupunginkosken, Vantaankosken, Kirkonkylänkosken, Tikkurilankosken, Kaitarannankosken ja Kellokosken patojen vaikutusta meritaimenen ja siian nousuun. Hankkeeseen osallistuvat Helsingin ja Keravan kaupungit sekä Helsinki-Espoon ja Vantaanjoen kalatalousalueet. Hankkeelle saatiin myös rahoitus maa- ja metsätalousministeriön vaelluskalaohjelma NOUSU:sta.

Vuonna 2022 toteutettiin koko joen nousukalamäärän tutkimus, sillä Vanhankaupunginkosken itähaaran muutostöitä ei tehtykään ennakkosuunnitelmien mukaisesti. Tutkimusta varten Vantaanjoen alaosalle Longinojan haaran alapuolelle sijoitettiin Simrad80-kaikuluotain, joka rekisteröi Vantaanjokeen nousevia kaloja. Luotausten seurantajakso oli 25.7.–14.11.2022. Samanlaisesti seurattiin yhteensä 80 akustisella lähettimellä merkityn meritaimenen liikkeitä vesistöalueella.

Kalojen lähetinseurannoissa havaittiin suurta vaihtelua kalojen käyttäytymisessä ja nousuvaelluksen etenemisessä jokisuulla ja koskessa, mikä selittyy todennäköisimmin yksilöiden välisillä eroilla niin istutettujen kuin luonnonkalojenkin keskuudessa. Suurin osa Vantaanjoen suulle saapuvista kaloista on peräisin Vantaanjokisuulle ja muualle merialueelle tehtävistä istutuksista. Ne eivät siis ole leimautuneet jokialueelle ja niiden motivaatio nousta Vantaanjokeen voi vaihdella suuresti. Kalojen luontainen lisääntymisvietti ajaa kalat kuitenkin nousemaan virtavesiin. Tulosten perusteella taimenilla ei ole vaikeuksia nousta Vantaanjokeen Vanhankaupunginkosken itäistä haaraa pitkin.

Lähettimellä merkityt taimenet hakeutuivat laajalle alueelle Vantaanjoen pääuomassa ja Kera-vanjoessa sekä niiden sivu-uomissa. Ylimmäis jokeen nousseet kalat havaittiin Nukarinkoskella noin 60 km:n päässä jokisuulta. Tutkimuskalojen pyynnin ja lähettimellä merkittyjen kalojen seurantalulosten perusteella taimenen pääasiallinen jokeen nousun ajankohta näyttää painottuvan syyskuulle. Myös vuonna 2020 toteutetuissa taimenen lähetinseurannoissa pääosa lähetinkaloista nousi jokeen vasta syyskuun puolella välissä, vaikka suuri osa kaloista merkittiin jo aiemmin elo- ja syyskuussa. Sivupuroihin kalat hakeutuvat yleensä vasta juuri ennen kutuajan alkamista lokakuun lopulla. Vuoden 2022 toteutetun luotainseurannan perusteella liikkeet ylävirtaa kohti lisääntyivät elokuun loppua kohti ja vaellushuippu osui syyskuun puoliväliin. Lähettimellä merkityistä sioista saatujen havaintojen perusteella sioilla ei ole halua nousta Vantaanjokeen (Raportti 10/2021).

Vuonna 2023 osana hanketta tehtiin historiallinen selvitys koko Vantaanjoen valuma-alueen padoista, myllyistä ja sahoista tai muista vesivoiman hyödyntämiseen liittyneistä rakennelmista. Tähän Vantaanjoen valuma-alueen pato- ja myllyhistoriikkiin löydettiin yhteensä 58 kohdetta jokivarresta ja se julkaistiin hankkeen kotisivuilla tarinakarttana. Tarinakartassa on jokaisesta kohteesta historiaa sekä tekstinä että kuvina. Tarinakarttaan kootuista kohteista suurimpaan osaan ovat yhdistyksen jokitalkkarit törmänneet maastossa toimintavuosiensa aikana. Muutamia kohteita löytyi myös Museoviraston rekisteristä. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet ja tärkeät erityispiirteet tulee ottaa huomioon virtavesien kunnostuksia suunniteltaessa, joten historiikkiin koottua tietoa hyödynnetään myös jatkossa yhdistyksen jokitalkkarin toimesta.

7.2 Vantaanjoen vaelluskalojen luotaus -hanke 2023–2024

Vuonna 2023 VHVSY ja Luonnonvarakeskus toteuttivat yhteistyössä kaikuluotaintutkimuksen, jonka tavoitteena oli tuottaa tietoa erityisesti kutuvaellukselle lähtevien ankerioiden määrästä. Luotauksen avulla pyrittiin tuottamaan lisätietoa myös Vantaanjoen vesistöön nousevista lohikaloista ja erityisesti ns. alkukauden nousijoista, joita ei Telemetry-hankkeen tutkimuksessa kyetty havaitsemaan. Lisäksi tarkoituksena oli kokeilla monikeilakaikuluotauksen soveltuvuutta vaellusankerioiden laskennassa.

Kaikuluotain toimi yhtäjaksoisesti 3.6.–4.10.2023 välillä ja se oli asennettu Vantaanjokeen Oulunkylässä. Mittauslaitteisto oli joessa koko lokakuun, mutta lokakuun alussa alkanut voimakas virtaaman kasvu haittasi luotausta loppuajan. Luotaimella tuotettu aineisto analysoitiin kokonaisuudessaan Fishtracker-ohjelmiston avulla ja laskettiin näin päivittäiset kalamäärät. Lisäksi aineiston osituksen jälkeen havaintoja käytiin satunnaisesti läpi myös manuaalisesti tulosten varmentamiseksi. Lopullisesta aineistosta eroteltiin ylä- ja alavirran suuntaan liikkuneiden kalojen päivittäiset määrät ja kalahavainnot luokiteltiin <55 cm, 55–65 cm, 65–75 cm ja >75 cm piitusluokkiin. Kaikki ankeriashavainnot tarkastettiin erikseen manuaalihavaintojen perusteella.

Hanke valmistuu alkuvuodesta 2024, ja sen tulokset raportoidaan oma raporttinaan, joka julkaistaan myös yhdistyksen verkkosivuilla.

8 Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto

Vuonna 2021 käynnistyi Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto -hanke, jossa on mukana neljä alueellista vesiensuojeluyhdistystä; VHVSY, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, Kymijoen vesi ja ympäristö ry ja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry, sekä Uudenmaan ELY-keskus ja Hämeen ELY-keskus. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry vastaa verkoston yhteistyön koordinoinnista ja yhteisten toimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta. VHVSY:n osalta keskeisenä toimenpiteenä on organisoidun yhteistyön käynnistäminen yhdistyksen toimialueen toimijaverkoston kanssa.

Vuonna 2023 yhdistys panosti kunnostusverkoston jatkuvuuteen palkkaamalla vakituisen koordinaattorin kehittämään toimintaa. VHVSY:ssä verkoston ylätasona toimii Vantaanjoki-neuvottelukunta, joka toimii alueellisten kunnostustarpeiden ja -kohteiden tunnistajana yhdistykselle sekä yhdistyksen tuottaman tiedon välittäjänä alueella. Koko hankkeen ohjausryhmä tapasi kolme kertaa vuoden 2023 aikana.

Helmikuussa 2023 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskukset ja VHVSY pitivät yhteisen vesistötapauksen, jossa keskusteltiin alueen vesistöjen tilasta, seurannasta ja ajankohtaisista hankkeista. Tilaisuus toimi hyvänä ja kattavana tilannekatsauksena yhteistyön tarpeesta jatkossa.

Maaliskuussa järjestettiin yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa VHVSY:n alueen kunnille suunnattu hanketyöpaja, jota fasilitoi Innotiimi-IGC:n Pia Rotko ja Jannika Hämäläinen. Tilaisuuden suunnittelu aloitettiin heti tammikuussa. Hanketyöpaja toimi jatkona aiemmin toteutetuille kuntatapaamisille, ja tavoitteena oli saada kuntatoimijat yhteen verkostoitumaan ja ideoimaan alueelle uusia vesiensuojelun hankkeita. Tilaisuus järjestettiin Pasilan virastokeskuksessa ELY:n tiloissa, ja paikalla oli 21 osallistujaa. Päivän lopputuloksena oli neljä hankeideaa, joita lähdettiin jatkokehittämään yhdessä VHVSY:n ja ELY:n kanssa. Hankkeista yksi (OSAAVA-hanke) jätettiin odottamaan parempaa toteuttamisajankohtaa, ja kolmen muun hankkeen (HAAVE, Palojoki palaa! ja Lantavesi) toteuttamista lähdettiin suunnittelemaan heti maaliskuussa. Työpaja sai hyvää palautetta osallistujilta, ja onnistui luomaan uusia yhteyksiä alueen kuntien ympäristöosaajien välille. Palojoki palaa! -hankkeelle haettiin marraskuussa vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteuttamisen avustusta.

Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto-hankkeessa järjestetään partnereiden kesken vuoroin sidosryhmätilaisuuksia ja VHVSY toteutti vuorollaan tilaisuuden hulevesiteemaisena Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto-hankkeen ja HULEVET-hankkeen yhteistyönä lokakuussa Järvenpäässä. Tapahtuma oli koko Uudenmaan verkoston yhteinen ja sinne kutsuttiin osallistujia koko Uudenmaan alueelta. Tapahtumassa keskityttiin erityisesti kuntien hulevesihaasteisiin ja tapahtuman yhteydessä järjestettiin ekskursio Wärtsilän hulevesialtaille Järvenpäässä.

Asiantuntija-apua on annettu erilaisten kunnostushankkeiden suunnitteluun ja käynnistämiseen. Kytäjärven kunnostushanketta on seurattu ja osallistuttu Kytäjärven kunnostuksen suunnitteluhankkeen lopputilaisuuteen. Tehdystä suunnitelmasta annettiin kommentteja ja yhteistyö jatkuu myös tulevaisuudessa. Kesällä 2023 järjestettiin tapaaminen Paalijärven ja Vähäjärven suojeluyhdistyksen yhteyshenkilöiden kanssa, jolloin pohdittiin Paalijärven kunnostuksen mahdollisuuksia ja kunnostussuunnitelman tekoa. Uudenmaan ELY on myöntänyt rahoituksen suunnitelman tekemiseen, mutta yhdistys tarvitsee asiantuntijoiden apua ja yhteistyötä. Nuuk-sion Sahajärviselä ry tilasi vuonna 2022 yhdistykseltä näyttötoiminnan Espoon Sahajärveltä ja vuonna 2023 otettujen näyttötoimintojen perusteella kunnostusverkostokoordinaattori laati raportin järven tilasta ja kuormituksesta sekä suosituksia tulevista toimenpiteistä. Seura on innokas toteuttamaan kunnostustoimia järvellä ja yhteistyö jatkuu suositusten perusteella. Yhdistykseen on paikallisten toimesta oltu yhteydessä myös Salmijärven sekä Härkälänjoen tilaan ja mahdolliseen kunnostushankkeeseen liittyen ja tätä yhteistyötä jatketaan vuonna 2024.

9 Hanketoiminta

Vesien suojeluyhdistyksen hanketoiminta jakaantui jäsenistön hankeavustuksilla kattamiin hankkeisiin ja näitä laajempiin hankkeisiin, joihin on saatu myös jäsenistön ulkopuolista, pääsääntöisesti valtion rahoitusta. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluu valtaosa hankkeista.

9.1 Maatalouden vesien suojeluhankkeet

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesien suojeluyhdistys ry on yhteistyötahojensa kanssa ollut jo vuosia toteuttamassa eroosion ja ravinnekuormituksen vähentämiseen keskittyviä hankkeita. Maatalouden ympäristötoimet, jotka vähentävät pelloilta huuhtoutuvan eroosioaineksen määrää, ovat Vantaanjoen savivaltaisella valuma-alueella yksi avaintekijöistä joen virkistyskäytön parantamisessa ja joen Itämereen kuljettaman kiintoaine- ja fosforikuorman vähentämisessä sekä vesistöalueen saamisessa hyvään ekologiseen tilaan. Hajakuormituksen vähentämistoimien tärkeys korostuu entisestään ilmastonmuutoksen myötä.

9.1.1 Kipsi ja ravinnekuitu maatalouden vesien suojelukeinoina, KK2-hanke 2020–2023

Vuosina 2020-2023 toteutetussa tutkimushankkeessa pellolle levitetty kalkkistabiloitu kuitu vähensi salaojavesien mukana kulkeutuvaa kiintoaine- ja fosforikuormitusta noin 28 %. Toisaalta

kokonaistyyppiä huuhtoutui kuitukäsittelyiltä lohkoilta kaksi kertaa enemmän kuiduttomiin lohkoihin verrattuna.

Nurmijärvellä Lepsämänjoen valuma-alueella kipsiä levitettiin 330 ha peltoalalle (14 % valuma-alueen pinta-alasta ja 40 % peltopinta-alasta) ja seurattiin sen vaikutuksia jokiveden laatuun. Veden sameus, kiintoaine-, kokonaisfosfori- ja maa-ainekseen sitoutuneen fosforin pitoisuudet jäivät kokonaisuutena hieman alhaisemmiksi kipsin levityksen jälkeisenä ajanjaksona (2018–2023) verrattuna ajanjaksoon ennen levitystä (2014–2018). Vuodet 2020 ja 2021 olivat erittäin sateisia, mikä lyhensi kipsin vaikutusaikaa aiemmin tutkimuksissa todetusta viidestä vuodesta. Myös kipsatun pinta-alan pieni osuus vaikutti tulokseen. Tästä huolimatta kipsin avulla saavutettu kuormituksen alenema oli myönteinen tulos, sillä lähtökohtaisesti sateiset vuodet olisivat muuten lisänneet ennestään kuormitusta.

Kipsin vaikutusaikaa lyhensi todennäköisesti myös valuma-alueen peltojen suuri suorakylvetyyn pinta-alan osuus: kun kipsiä ei muokattu peltoon, se reagoi maa-aineksen kanssa vähemmän kuin muokatussa maassa, jossa kipsi pääsee paremmin kontaktiin maahiukkasten kanssa. Kipsi ja kuitu tulee muokata maahan niiden tehon takaamiseksi, mutta levitys kannattaa ajoittaa sellaiseen viljelykierron vaiheeseen, kun peltoja muutenkin muokattaisiin.

Lepsämänjoen pitkäaikaisen (2007–2023) anturiseurannan tulokset osoittavat, että jokiveden kiintoaine- ja fosforipitoisuudet ja kuormitus ovat laskusuunnassa. Viljelijöiden toteuttamat vesiensuojelutoimenpiteet, kuten talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääminen, lannoituksen tarkentaminen ja kipsikäsittely, ovat siis tehonneet. Kuormituksen vähenemä olisi ollut vielä suurempi, ellei vuosisadanta olisi kasvanut samaan aikaan. Sadannan kasvu on painottunut selkeästi kasvukauden ulkopuoliseen aikaan, kun taas kasvukauden aikana sademäärä on jopa hieman pienentynyt. Lisäksi 2000-luvun aikana kuukausien keskilämpötila on kasvanut kasvukauden ulkopuolella enemmän kuin kasvukauden aikana. Nämä molemmat tekijät lisäävät hajakuormitusta.

Jatkossa kuormituksen vähentämiseksi tuleekin tehdä toimenpiteitä, joilla lasketaan pitoisuuksia (tasapainoinen lannoitus, kerääjäkasvit, eroosion estäminen, maanparannusaineet) sekä vähennetään valuntaa eli lisätään vesien viivytystä valuma-alueella. Näihin molempiin osa-alueisiin panostaminen on tärkeää, jotta viljelijöiden pelloilla tekemät toimenpiteet tulisivat näkyviin vielä selkeämpänä kokonaiskuormituksen vähenemänä. Hanketta rahoittivat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja maa- ja metsätalousministeriö. Hankkeen loppuraportti on ladattavissa osoitteesta <https://www.vhvsy.fi/sivut/kipsikuitu>.

Kipsi ja ravinnekuitu maatalouden vesiensuojelukeinoina -KK2-hankkeen loppuraportti. Luodeslampi, P. Julkaisu 96/2023. 38 s.

9.1.2 Kuitulietteet maatalouden vesiensuojelukeinoina, KUITU3-hanke

Metsäteollisuudesta saatavien maanparannuskuitujen vesistövaikutuksia tutkittiin KUITU-hankkeessa (2019–2022) ja seurannalle saatiin jatkorahoitusta vuodelle 2023 ympäristöministeriön Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta. Hankkeessa levitettiin kompostoitua maanparannuskui-

tua 78 hehtaarin alalle Noormarkinojan valuma-alueelle Tuusulassa syksyllä 2020 ja 2021. Vertailualueena toimii läheinen Flinkinojan valuma-alue, jonne kuitua ei levitetty. Vedenlaadun seurannan perusteella todettiin, että välittömästi levityksen jälkeen kuitu vähensi maa-aineksen kuormitusta 49 % ja siihen sitoutuneen fosforin kuormitusta 40 % verrattuna edelliseen syksyyn. Vertailualue Flinkinojan valuma-alueella kuormitus vähentyi samalla ajanjaksolla 10 %. Syksyyn 2019 verrattuna kuormituksen vähenemä oli pienempää. Keväällä 2022 veden laadun eroja valuma-alueiden välillä ei havaittu ja syksy 2022 oli erittäin kuiva. Kuitenkin loka-marraskuussa kolmen sadetapahtuman aikana Flinkinojan vesi oli 80–90 % sameampaa Noormarkinojan veteen verrattuna. Joulukuussa kahden sadetapahtuman aikana sameusero ojien välillä oli laskenut 50 %:iin eli vastaavaan kuin ennen kuidun levitystä. Syksyn 2023 tulokset olivat samankaltaisia syksyyn 2022 verrattuna. Tulokset käsitellään kevään 2024 aikana.

Hankkeen toteuttavat Luonnonvarakeskus, VHVSY ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Se sai rahoitusta ympäristöministeriön Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta. VHVSY vastaa hankkeessa valuma-alueen veden laadun seurannasta. Tähän sisältyy mm. kalibrointi- ja laadunvarmennusnäytteiden otto, aineiston käsittely, kuormitustietojen laskenta ja raportointi.

9.1.3 Kestävä vesien hallinta Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella, VELEVA-hanke 2023–2024

VELEVA-hanke on jatkoa KK2-hankkeelle, jossa seurattiin kipsin peltolevityksen vaikutuksia Lepsämänjoen vedenlaatuun vuosina 2021–2023. Tulosten perusteella kasvussa oleva vuosittainen sadanta ja valumavesien määrä vaikuttavat olennaisesti kuormituksen määrään, peittäen osittain alleen valuma-alueen pelloilla tehdyt toimenpiteet. Tämän takia vesien viivyttäminen ja valuntahuippujen tasaaminen ovat olennaisessa osassa kuormitusta vähennettäessä.

Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella ja sen alapuolella esiintyy vuosittain kevät- ja syystulvia, sillä alavat pelot sijoittuvat suoristetun uoman varteen. Tulvat lisäävät maa-aineksen ja siihen sitoutuneen fosforin huuhtoutumista pelloilta. Tässä hankkeessa tehdään valuma-alueen selvitys, jossa kartoitetaan mahdollisuuksia viivyttää valumavesiä valuma-alueen suo-, metsä- ja pelto-alueilla esimerkiksi pohjapatojen, kaksitasouomien, kasteluvesialtaiden tai jo olemassa olevien altaiden toiminnan parantamisen kautta. Samalla tarkastellaan, voitaisiinko em. kohteita toteuttamalla parantaa mahdollisuuksia peltojen kasteluun kuivina aikoina, vähentää tulvia ja siten vähentää arvokkaan maa-aineksen ja ravinteiden huuhtoutumista pelloilta vesistöihin. Selvitys tehdään yhteistyössä maanomistajien kanssa. Tavoitteina on parantaa viljelyn ja metsätalouden resilienssiä ilmastonmuutoksen aiheuttamia kuivuutta ja tulvia vastaan sekä vähentää Lepsämänjokeen huuhtoutuvan kiintoaines- ja ravinnekuormituksen määrää.

Mikäli kartoituksessa löydetään viivytykseen soveltuvia kohteita, pyritään jatkossa edistämään vesien viivytystä näissä kohteissa yhteistyössä maanomistajien kanssa. Jatkuvatoimisen vedenlaadun seurannan avulla voidaan seurata, kuinka valuma-alueella tehtävät toimenpiteet vaikuttavat valuntaan ja kuormitukseen. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Nurmijärven kunnan, maanomistajien ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Hanketta rahoittavat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (maa- ja metsätalouden vesienhallinta) ja ympäristöministeriö Vesiensuojelun tehostamisohjelman kautta.

9.2 PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajamatoimintojen vaikutusalueella 2022–2023

Vantaanjoen PFAS-hankkeessa (2020–2021) selvitettiin Vantaanjoen eri osavaluma-alueiden osuutta Itämereen päätyvästä PFAS-kuormituksesta. Vantaanjoen ja sen sivujokien hydraulisia yhteyksiä valuma-alueen pohjavesiin on tutkittu aiemmin VAPOMIX-hankkeessa (2010-2011), jossa jokivesillä todettiin merkittäviä pohjavesivaikutuksia. Näiden hankkeiden pohjalta syntyi tarve selvittää PFAS-yhdisteiden esiintymistä myös alueen pohjavesissä.

Tutkimusalueiksi valittiin Vantaanjoen yläosassa Riihimäellä sijaitseva Herajoen pohjavesialue sekä Keravanjokeen laskeva Rekolanojan valuma-alue, jolla osittain sijaitsevat Koivukylän ja Valkealähteen pohjavesialueet. Molemmilla tutkimusalueilla todettiin Vantaanjoen PFAS-hankkeessa korkeita PFAS-yhdisteiden pitoisuuksia pintavesissä. Herajoen pohjavesialueella on käytössä pohjavedenotto, josta talousvettä toimitetaan Riihimäen kaupungin alueelle ja Valkealähteen ja Koivukylän pohjavesialueilla sijaitsee varavedenottoa, joilta pohjavettä saadaan poikkeustilanteissa toimitettua.

Hankkeessa selvitettiin molempien tutkimusalueiden mahdollisia PFAS-päästölähteitä ja valikoitiin näytteenottoon soveltuvia pohjaveden havaintoputkia potentiaalisten päästölähteiden vaikutusalueilta. Näytteitä otettiin kolmena vuodenaikana pohjaveden havaintoputkista, pohjavedenottoamailta ja pintavesistä.

Näytteiden PFAS-koostumuksissa oli eroja tutkimusalueiden välillä sekä myös pinta- ja pohjavesinäytteiden välillä. Rekolanojan tutkimusalueella sekä pinta- että pohjavesissä PFAS-pitoisuudet olivat keskimäärin korkeampia kuin Herajoen tutkimusalueella. Muutamissa Herajoen tutkimusalueen pohjavesinäytteissä ei havaittu määritysrajoja ylittäviä PFAS-yhdisteiden pitoisuuksia ja pohjavesien keskimääräinen PFAS-pitoisuus oli selvästi pienempi kuin Rekolanojan tutkimusalueen pohjavesinäytteissä. Molemmilla alueilla suurimmat PFAS-pitoisuudet havaittiin yksittäisistä pohjavesinäytepisteistä, jotka liittyivät pilaantuneisiin maa-alueisiin. Erityisesti Rekolanojan alueen yläosissa sijaitsevan Keravan Savion entisen kaatopaikan läheisyydestä otetuissa pohjavesinäytteissä PFAS-pitoisuudet olivat hyvin korkeita ja pohjavesinäytteissä tavattuja yhdisteitä havaittiin myös kohonneina pitoisuuksina Rekolanojassa kaatopaikka-alueen alavirran puolella.

Yhdistys teki vuoden 2023 lopussa hankehakemuksen PFAS-ongelman ratkaisujen löytämiseksi vesienhoidon avustushakuun. Uudessa hankkeessa on tarkoitus mm. testata konkreettisia PFAS-yhdisteiden poistokeinoja voimakkaan kuormituksen syntypaikoilla.

9.3 Haja-asutuksen vesihuolto

Yhdistys on tuonut vuosien mittaan viestintä- ja valistustyössään esille käymälä- ja pesuvesien erilliskäsittelyn tarpeellisuutta ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen kannalta. Oman kivi- ja vedon turvallisuuden varmistaminen on myös tärkeää ja motivoi kiinteistön omistajia jätevesien käsittelyn tehostamiseen. Viranomaisille ja asukkaille on korostettu pesu- ja käymälävesien erillisviemäröinnin tärkeyttä, jotta se saataisiin ensisijaiseksi ratkaisuksi uusiin haja-asutusalueille rakennettaviin kiinteistöihin.

9.3.1 Hajajätevesineuvonta

Yhdistys tarjosi vuosina 2011–2019 kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa haja-asutusalueiden kiinteistönomistajille. Vuosi 2019 oli viimeinen vuosi, kun neuvontaa toteutettiin aktiivisesti valtionavusteisena. Vuonna 2023 yhdistys antoi neuvontaa puhelin- ja sähköpostineuvontana, mutta kysyntä oli maltillista. Vuoden 2023 aikana oli nähtävissä kiinteistönomistajien taloudellisen tilanteen huononeminen (mm. polttoaineen ja sähkön hinnan nousu) ja siitä aiheutuva jätevesijärjestelmien uusimisen pysähtyminen, mikä näkyi neuvonnan kysynnän vähäisyytenä. Suuntaus on ollut samanlainen valtakunnallisesti. Tulevina vuosina tarjottavasta neuvonnasta on tarpeen tiedottaa asian esillä pitämiseksi, ja jotta entistä useampi kiinteistönomistaja osaisi kysyä neuvontaa hajajätevesiratkaisuihinsa.

9.4 Räätelöityjä tehostamistoimia puhdistamoilla ja puhdistamonhoitajien koulutus

Hankeella parannetaan vesistöalueen viemärlaitosten toimintaa yhdessä käyttökäytökunnan kanssa. Tarkoituksena on vaihtaa tietoa eri puhdistamojen välillä ja myös tarkemmin perehtyä käyttö- ja päästötarkkailun yhteydessä kunkin laitoksen ongelmakohtiin/haasteisiin ja löytää niihin ratkaisuja. Projektin tavoitteena on edistää puhdistamohenkilökunnan ammattitaitoa ja työnarvostusta puhdistamoilla ja auttaa kokemustiedon välittämisessä uusille työntekijöille. Vierailut toisilla laitoksilla ja palaverit ovat osa projektia.

Puhdistamonhoitajien koulutuspäivät järjestettiin 4.-5.10.2023 Mikkeliin. Tutustumiskohteena oli Mikkelin Vesilaitoksen Metsä-Sairilan moderni jätevedenpuhdistamo. Koulutuspäiville osallistui yhdistyksen toiminta-alueelta yhteensä 22 henkilöä.

9.5 Hulevesiprojekti

Taajamien osuus Vantaanjoen vesistöalueella on suuri, noin 20 %. Voimakas rakentaminen vesistöalueella on lisännyt tarvetta peitetyiltä pinnoilta tulevien hulevesien hallintaan. Myös ilmastomuutos rankkasateineen lisää hulevesiin liittyviä ongelmia niin veden määrässä kuin laadussa, jos uusia käsittelyratkaisuja ei oteta käyttöön. Hulevesien suora johtaminen ojiin ja pieeniin virtavesiin on aiheuttanut taajamatulvia ja voimakkaita virtaamavaihteluita sekä hygieenisia haittoja vesistöissä. Erilaisia luonnonmukaisen hulevesien hallinnan keinoja on olemassa ja niitä on jonkin verran otettu käyttöön myös Suomessa. Yhdistyksen hulevesiin liittyvän toiminnan painopisteitä ovat:

1. Kaikkien hulevesitoimijoiden verkostoitumisen edistäminen ja tiedonkulun lisääminen kuntien välillä yhteisiä hulevesitapaamisia järjestämällä
2. Tiedon kokoaminen rakentamisen vaikutuksista hulevesien määrään ja laatuun
3. Yleisen vesiensuojelutiedon lisääminen toteuttamalla tutkimuksia kuntien avustuksella hulevesien haitallisista aineista

9.5.1 Hulevesien hallinnan toimintamallin jalkautus Uudellamaalla, HULEVET-hanke 2023–2025

Vuonna 2023 käynnistyi uusi hulevesihanke vastaamaan yhdistyksen hulevesiin liittyvän toiminnan painopisteisiin. HULEVET-hanketta koordinoi VHVSY ja yhteistyössä hanketta toteuttavat myös Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilman-suojeluyhdistys ry sekä Kymijoen vesi ja ympäristö ry. Hanke jatkuu kesäkuulle 2025 asti ja se on saanut avustusta ympäristöministeriön Vesiensuojelun tehostamisohjelman Kaupunkivedet ja haitalliset aineet -teemasta.

HULEVET-hankkeen tavoitteena on kehittää kunnissa hulevesien määrällistä ja laadullista hallintaa hankkeen yhteistyökunnissa eri toimijoiden välisenä yhteistyönä Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä. Hankkeen toimet edistävät samalla myös vesiensuojelua. Hulevesien hallinta ylittää kunnissa sektorirajat ja myös kuntarajat, joten tässä hankkeessa kehitetään vuorovaikutusta ja viestintää kuntien sisällä ja välillä. Yhteisiä toimintatapoja kehittämällä saavutetaan parhaat tulokset ja myös päätöksentekijät otetaan mukaan hankkeen tiedotuksen piiriin.

Hankkeessa on mukana kuntia jokaisen vesiensuojeluyhdistyksen toimialueelta. VHVSY:n yhteistyökuntia Keski-Uudeltamaalta ovat Tuusula ja Kerava. Kaikki hankkeen yhteistyökunnat ovat hulevesien hallinnan näkökulmasta lähtötilanteen ja resurssiensa osalta hyvin erilaisia. Näin ollen hankkeessa kehitetään erilaisia toimintamalleja erilaisten kuntien tarpeisiin ja jalkautetaan niitä myös käytäntöön mm. kunnista valittujen pilottialueiden avulla. Pilottialueilla testataan toimintamallia ja opitaan sen hyödyntämistä käytännössä. Keski-Uudellamaalla on pilottialue Tuusulan ja Keravan rajalla.

Hanke on luonteeltaan viestintä- ja verkostoitumishanke, jossa koko hankealueella viestitään laajasti hankkeen toimista ja kutsutaan kunnat mukaan yhteisiin tilaisuuksiin verkostoitumaan ja jakamaan tietoa ja kokemuksia. Hanke tavoittaa myös valtakunnallisesti hulevesitoimijat ja levittää tietoa hulevesiosaamisesta. Vuonna 2023 hanke aloitti julkaisemaan kahden kuukauden välein verkostokirjettä ja lokakuussa järjestettiin yhteistyössä Uudenmaan vesistökuukauden kanssa hulevesiseminaari Järvenpäässä. Seminaariin kutsuttiin kuntien hulevesitoimijoita ja vesistökuukauden verkoston toimijoita hankkeiden toiminta-alueelta. Osallistujia seminaarissa oli 56.

10 Vesiensuojelun yleinen edistäminen

10.1 Lausunnot ja asiantuntijatoiminta

Uudenmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmään vuosille 2021–2023 oli nimettyä varsinaiseksi jäseneksi toiminnanjohtaja Anu Oksanen ja hänen varajäsenensä toimi vuoteen 2022 saakka pohjavesiasiantuntija Anna-Liisa Kivimäki. Yhteistyöryhmä kokoontui säännöllisesti edistämään alueen vesienhoitosuunnitelmien toteutumista.

Yhdistys osallistui Helsingin ja Turun kaupunkien Itämerihaasteeseen.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry antoi vuonna 2023 viisi lausuntoa liittyen toiminta-alueensa hulevesiin, kunnallisiin ympäristönsuojelumääräyksiin ja työmaavesien sekä maalämpökaivojen porausvesien käsittelyohjeisiin. Yhdistys osallistui myös Suomen vesiensuojelun keskusliiton antamien lausuntojen valmisteluun.

10.2 Viestintä ja tiedottaminen

Yhdistyksen kotisivuilla www.vantaanjoki.fi kerrotaan yhdistyksen toiminnasta ja Vantaanjoen vesistön vedenlaadusta, virkistyskäytöstä sekä yhdistyksen hankkeista, puhdistamotarkkailusta ja yhteistyötahoista. Yhdistyksen julkaisut, raportit ja esitteet ovat kattavasti esillä sivuilla. Jatkuvatoimisen vedenlaadun seurannan tulokset ovat lähes reaaliaikaisesti nähtävillä yhdistyksen www-sivuilla. Sivusto palvelee laajalti alueen asukkaita toimien vesiensuojelun ja virkistyskäytön edistämisen kanavana. Sivuilla on mm. melontaesitteitä ja kooste arkipäivän vesiensuojeluvinkeistä. Tarinakartalla esitellään Vantaanjoen valuma-alueen luonto- ja retkikohteita. Yhdistyksen kotisivuille tehtiin vuonna 2023 yhteensä 40 403 vierailua, joista pitkäaikaisia, 2–60 minuuttia kestäviä vierailuja oli yhteensä 4 968 kpl. Määrä oli suunnilleen sama kuin edellisellä vuonna. Kaikista suosituimpia sivuja olivat veden laatuun, virkistykseen ja kalastukseen liittyvät sivut ja keväällä ja kesällä vierailijamäärä on suurimmillaan. Opettajat ja koululaiset lataavat Elämän Vesi -opetusmateriaalia joka vuosi ja lisäksi vierailijat katsovat ja lataavat yllättävän vanhojakin uutisia ja raportteja. Myös blogikirjoitukset ovat olleet suosittuja.

Yhdistyksen Facebook-sivut ovat osoitteessa www.facebook.com/vhvsy/. Sivulla kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, virkistyskäyttömahdollisuuksista, kaloista, hankkeista ja vedenlaadusta sekä jaettiin toisten toimijoiden vesiensuojeluaiheisia uutisia. Vuonna 2023 julkaisuja oli yhteensä 74 kpl (2022 yht. 71 kpl). Kattavuus, joka on arvio siitä, kuinka moni on nähnyt päivityksiä, laski edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2023 kattavuus oli 68 063, kun vuoden 2022 kattavuus oli 73 450. Syy tähän oli todennäköisesti se, että vuoden aikana ei järjestetty kilpailuja ja kalaihteiden päivitysten lukumäärä oli pienempi. Toisaalta sitoutuminen (tarkoittaa kuinka monta kertaa julkaisua on klikattu, kommentoitu tai jaettu eteenpäin) oli suurempi (5 236 kpl) kuin edellisvuonna (4 233 kpl). Sitoutuminen on kattavuutta varmempi estimaatti sille, kuinka moni on todella lukenut julkaisun. Jatkossa viestinnässä panostetaan vuorovaikutukseen ja päivitysten jakamiseen erilaisiin Facebook-ryhmiin. Kokemusten mukaan myös kilpailuja ja kyselyitä kannattaa järjestää, sillä ne lisäävät lukijoiden aktiivisuutta. Tällä tavoin vesiensuojelun viesti kulkee tehokkaasti eteenpäin.

Yhdistyksen [Instagram-tilillä #vantaanjoenhelmi](#) julkaistiin vuoden aikana 50 valokuvaa tai videota ja niiden yhteydessä kerrottiin mm. yhdistyksen toiminnasta, ajankohtaisista asioista, virkistyskohteista, vesiensuojeluvinkeistä sekä hankkeista ja niiden tuloksista. Seuraajien määrä kasvoi edellisen vuoden 371 seuraajasta 425 seuraajaan. Vantaanjoenhelmi-tilin lisäksi Jokitalkkarilla on oma Instagram-tili, jossa kerrotaan jokitalkkareiden kunnostus- ja inventointitöistä. Vuoden aikana tilille tehtiin 10 julkaisua. Tilin seuraajien määrä kasvoi vuoden 2023 aikana 148 seuraajasta 229 seuraajaan.

Vuonna 2023 yhdistys julkaisi neljä [blogia](#), joista kolmessa yhdistyksen työntekijät kertoivat 60 v. juhlavuoden kunniaksi yhdistyksen historiasta 1960-luvulta aina 2010-luvulle saakka, ja vuoden viimeisessä blogissa jokitalkkari pohti ajankohtaista aihetta; Vanhankaupunginkosken

padon merkitystä vaelluskalakannoille. Kaiken kaikkiaan blogitekstejä (12 blogia) ladattiin ja luettiin vuoden aikana 814 kertaa.

- 1.3.2023 vesistöasiantuntija Paula Luodeslampi: Vesiensuojeluyhdistys viestinviejänä 60 vuotta
- 24.6.2023 limnologi Heli Vahtera: Aikuistunut vesiensuojeluyhdistys uuden edessä
- 3.10.2023 ympäristöasiantuntijat Jari Männynsalo ja Asko Särkelä: Rohkean, innovatiivisen, tieteellisesti edistyksellisen ja laajan yhteistyöverkoston luoneen yhdistyksen vuosikymmen sään ääri-ilmiöiden ja poikkeustilanteiden Vantaanjoella
- 19.12.2023 jokitalkari Oula Tolvanen: Mietteitä meritaimenista ja Vanhankaupungin kosken padosta

Yhdistys lähetti neljä kertaa vuoden aikana sähköisen tiedotteen **Viestejä Vantaanjoelta** jäsenistölle, yhteistyötahoille ja sidosryhmille ajankohtaisista tapahtumista ja asioista.

Kesällä julkaistiin kaksi tiedotetta, Vantaanjoen vedenlaadusta yhteistarkkailutuloksiin perustuen ja Riihimäen pohjavesien suojelusuunnitelman päivityksestä.

Virkisty Vantaanjoella ja **Virkisty Keravanjoella** -esitteiden lisäksi yhdistyksen verkkosivuilla on kattavasti tietoa jokivarren virkistyskäyttömahdollisuuksista, mm. [Luontohelmet-tarinakartta](#) luontoretkikohteista.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys on voittoa tuottamaton aatteellinen yhdistys, joka edistää vesiensuojelua, uhanalaisten kalakantojen tilaa ja virkistyskäyttöä toimialueellaan Riihimäeltä Helsinkiin ja Espoosta Sipoon rajalle.

Jäseneksi yhdistykseen? Jos kiinnostuit, kysy lisätietoja [vhvsy\(a\)vantaanjoki.fi](mailto:vhvsy(a)vantaanjoki.fi).

Verkkosivuiltamme löydät runsaasti tietoa Vantaanjoen valuma-alueesta, veden laadusta ja vesiensuojeluhankkeidemme tuloksista. Sivuille on kerätty myös arkipäivän vesiensuojeluvinkkejä sekä [tarinakartta](#) Vantaanjoen valuma-alueen luontoretkikohteista.

www.vantaanioki.fi

Kuva oik. Juhlavuotensa kunniaksi yhdistys julkaisi myös jäsenhankintaan keskittyneen ilmoituksen Ympäristö ja Terveys -lehdessä

Esitelmiä ja alustuksia vesiensuojeluyhdistyksen toiminnan eri aihepiireistä henkilökunta piti vuonna 2023 seuraavasti:

- Tolvanen, Oula: Vantaanjoen NOUSU-hanke 2020-23. Vantaanjoen NOUSU-hankkeen loppuseminaari 10.1.2023.
- Tolvanen, Oula: Kommentti: NOUSU-hankkeessa Haarajoen ja Kirkonkylänkosken padoilta saadut havainnot. Vantaanjoen NOUSU-hankkeen loppuseminaari 10.1.2023.
- Tolvanen, Oula: Kommentti: NOUSU-hankkeessa saadut havainnot Vanhankaupunginkosken alueelta. Vantaanjoen NOUSU-hankkeen loppuseminaari 10.1.2023.
- Luodeslampi, Paula: Metsäteollisuuden kuitujen ja rakennekalkin käyttö ja niiden vaikutukset valumavesien laatuun. KK2-hankkeen ja Espoon Pitkäjärven kunnostushankkeen yhteinen viljelijäwebinaari. 17.1.2023.
- Heli Vahtera: Haitta-aineiden huomiointi hulevesialtaiden huollossa. Vesiensuojelun tehostamisohjelman kaupunkivesiteeman hankkeiden yhteinen loppuseminaari 26.1.2023, Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Harri Turtiainen: Tulevaisuuden geo-osaaja päivä. yhdistyksen pohjavesitoiminnan esittely. 9.2.2023. Helsingin yliopisto, Kumpulan kampus.
- Luodeslampi, Paula: Maanparannusaineiden vaikutus peltovalumavesien laatuun – havaitut haasteet valuma-alue tutkimuksissa. Vesistökuunnostusverkoston talviwebinaari. 14.2.2023.
- Harri Turtiainen: Haitalliset aineet pohjavesissä. Asiantuntijaluento geologian opiskelijoille. 20.2.2023. Helsingin Yliopisto, Kumpulan kampus.
- Harri Turtiainen: PFAS-pohjavesihankkeen alustavien tulosten esittely ELY-keskuksen vesienhoitoryhmälle. 9.3.2023. Teams
- Harri Turtiainen: Groundwater and surface water PFAS in the River Vantaa catchment area - Posterisesitys Suomen geologisen seuran konferenssipäivillä. 15.3.2023. Helsingin yliopisto, Kumpulan kampus.
- Oksanen, Anu: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Verotarkastus 2021-2022, toiminnan esittely. Verotarkastuksen alkukeskustelu 16.3.2023.
- Luodeslampi, Paula: Suomen Vesiensuojelun Keskusliiton puheenvuoro: Käytännön esimerkkejä vesiensuojeluyhdistysten ja kuntien ympäristöviranomaisien välisestä yhteistyöstä vesistöjen hajakuormituksen hillinnässä. Hämeen ammattikorkeakoulun järjestämä webinaari: Webinaari hevosalan ympäristövaikutusten hallinnasta. 23.3.2023.
- Oksanen, Anu: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Verotarkastus 2021-2022, toiminnan esittely. Verotarkastuksen keskustelu 30.3.2023.
- Ville Juntila, Heli Vahtera, Jari Männynsalo, Henri Virkkunen, Pia Högmänder, Noora Perkola, Jukka Mehtonen 2023. Identification of PFAS Sources: River Vantaanjoki Case Study - poster. SETAC-EUROPE 33rd annual meeting 30.4.-5.5.2023 Dublin.
- Harri Turtiainen: PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajama-toimintojen vaikutusalueella-hankkeen alustavien tulosten esittely. Ympäristöministeriön pohjavesineuvottelupäivä. 4.5.2023.
- Heli Vahtera: Lisäveden johtaminen Ridasjärveen – Vaikutustarkkailu 2022. Vesistökokous jäsenyhteisöille 12.5.2023, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä.
- Oksanen, Anu: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Verotarkastus 2021-2022, toiminnan kertaus. Verotarkastuksen loppukeskustelu 17.5.2023.
- Harri Turtiainen: Occurrence of PFAS in groundwater and surface water of an urban watershed (River Vantaa, southern Finland) konferenssiesitys. Geochemical society ja European association of geochemistry Goldschmidt 2023. 14.7.2023. Lyon.

- Oksanen, Anu: Yhdistyksen toiminnan historia ja perusteet. SDP:n eduskuntaryhmän vierailu. 16.8.2023.
- Tolvanen, Oula: Uhanalaiset vaelluskalat VHVS:n toiminnassa. SDP:n eduskuntaryhmän vierailu 16.8.2023
- Männynsalo, Jari: VHVS puhdistamotarkkailu ja puhdistamoiden toiminta. SDP:n eduskuntaryhmän vierailu 16.8.2023.
- Luodeslampi, Paula: Maatalouden vesistökuormituksen vähentäminen. SDP:n eduskuntaryhmän vierailu 16.8.2023.
- Lehto, Reetta: Historiikki Vantaanjoen valuma-alueen padoista ja myllyistä. Vantaanjoki-neuvottelukunnan kokous 22.8.2023.
- Lehto, Reetta: HULEVET-hankkeen esittely. Yhdistyksen jätevesijaoston kokous. 12.9.2023.
- Lehto, Reetta: Historiikki Vantaanjoen valuma-alueen padoista ja myllyistä. VHVS:n hallituksen kokous 22.9.2023.
- Oksanen, Anu: Water Protection Association of the River Vantaa and Helsinki Region. Irlantilaisten hanketoimijoiden vierailu/EMO ry 10.10.2023.
- Tolvanen, Oula: River Keeper's fishing events. Irlantilaisten hanketoimijoiden vierailu/EMO ry 10.10.2023.
- Halonen, Anna & Lehto, Reetta: Seminaarin aloitusesitelmä. Uudenmaan vesistökunnostusverkosto x HULEVET-hanke – yhteinen hulevesiseminaari. 12.10.2023.
- Lehto, Reetta: HULEVET – Short project info. Irlantilaisten hanketoimijoiden vierailu Suomessa/EMO ry 25.10.2023.
- Tolvanen, Oula: FIFI-KALAINDEKSI JA NIKSEJÄ SÄHKÖTYSTULOSEN KÄSITTELYYN. Suomen Vesiensuojelun Keskusliiton kalatyöryhmän kokous. 2.11.2023
- Oksanen, Anu: Mitä kuuluu, Vantaanjoki? Kuntien ympäristö, kiertotalous ja ilmasto-ryhmä/Uudenmaan liitto. 8.11.2023.
- Luodeslampi, Paula: Automaattianturiseuranta VHVS:n toiminta-alueella. Suomen Vesiensuojelun Keskusliiton koulutuspäivät, Vesienhoito- ja vesistökunnostusryhmien yhteinen sessio. 16.11.2023.
- Luodeslampi, Paula: Kestävä vesienhallinta Lepsämänjoen yläosan valuma-alueella – VELEVA-hankkeen asukasilta 20.11.2023.
- Harri Turtiainen: PFAS-yhdisteiden esiintyminen ja kulkeutuminen pohjavedessä taajama-toimintojen vaikutusalueella-hankkeen tulosten esittely yhdistyksen syyskokouksessa. 22.11.2023. Teams.
- Luodeslampi, Paula: Lepsämänjoen jatkuvatoimisen mittauksen tulokset vuosilta 2006-2023. VHVS:n hallituksen kokous 20.12.2023.

Yhdistys on toimittanut Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton *Aquarius*-lehteä jäsenistölleen, ja lehti on sähköisesti luettavissa myös liiton verkkosivuilla vesiensuojelu.fi.

Yhdistyksen työntekijät esittelivät toimintaa yhdysvaltalaisille vaihto-opiskelijoille 8.6.2023 ja yhdistys osallistui toimintansa esittelyllä myös Vantaan kaupungin Kaupunkiympäristön kesäpäiviin 13.6.2023. SDP:n eduskuntaryhmä oli yhdistyksessä vierailulla 16.8.2023.

Yhdistyksen työntekijät esittelivät VHVS:n toimintaa ja järjestivät lapsille ongintaa **Itämeripäivässä** 31.8.2023 Vanhankaupunginlahdella.

10.3 Seminaarit ja koulutuspäivät

Yhdistys järjesti yhteistyössä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen kanssa Suomen vesiensuojelun keskusliiton koulutuspäivät 16.-17.11.2023 Vantaalla, paikkana Hotelli Vantaa. Koulutuspäiville osallistui lähes 200 henkilöä alueellisista vesiensuojeluyhdistyksistä.

Lokakuussa yhdistys järjesti HULEVET-hankkeen ja Uudenmaan vesistökuunnostusverkosto -hankkeen yhteistyönä hulevesiseminaarin Järvenpäässä.

10.4 Julkaisutoiminta

10.4.1 Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n julkaisusarja

Karppinen, P., Tolvanen, O. ja Hyrsky, M. 2023. Taimenen ja siian nousuvaellusselvitys Vantaanjoella, Vantaanjoen NOUSU-hanke – Loppuraportti 2023. Julkaisu 94/2023. 40 s.

Vahtera, H., Männynsalo, J. ja Luodeslampi, P. 2023. Vantaanjoen yhteistarkkailu - Jokien kuoritus, vedenlaatu ja vesieliöstön tila 2020–2022. Julkaisu 95/2023. 122 s + 4 liitettä.

Luodeslampi, P. 2023. Kipsi ja kuitu maatalouden vesiensuojelukeinoina -hankkeen loppuraportti. Julkaisu 96/2023. 40 s. + 1 liite.

10.4.2 Yhdistyksen raportit

- Raportti 1/2023. Hyvinkään Vesi. Kaltevan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 2/2023. Tuusulan pohjavesiyhteistarkkailun vuosiraportti 2022. Turtiainen, H.
- Raportti 3/2023. Riihimäen Vesi. Riihimäen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 4/2023. Nurmijärven Vesi. Nurmijärven Klaukkalan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 5/2023. Nurmijärven Vesi. Nurmijärven Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 6/2023. Kulomäen alueen pohjaveden laadun seuranta – Vuosiraportti 2022. Turtiainen, H. & Lehto, R.
- Raportti 7/2023 Hyvinkään pohjavesialueen vedenlaadun ennakkoseuranta - vuosiraportti 2022. Turtiainen, H. & Lehto, R.
- Raportti 8/2023 Vihtilammin säännöstelyn vaikutustarkkailu Vihtilammissa ja Sääksjärvässä. Vuosiyhteenveto 2022. Vahtera, H.
- Raportti 9/2023 Fazerilan pohjavesiyhteistarkkailun vuosiraportti 2022. Turtiainen, H.

- Raportti 10/2023 Pääkaupunkiseudun pohjavesiyhteistarkkailu Vuosiraportti 2022. Turtiainen, H.
- Raportti 11/2023. Helsingin Diakonissalaitos. Rinnekodin jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 12/2023. Keski-Uudenmaan Veden pohjavedenottamoiden tarkkailutulokset vuonna 2022. Turtiainen, H.
- Raportti 13/2023. Nurmijärven veden pohjavedenottamoiden veloitetarkkailun tulokset - vuosiraportti 2022. Turtiainen, H.
- Raportti 14/2023. Rusutjärven laskevien ojien vedenlaatu ja virtaamat. Särkelä, A.
- Raportti 15/2023. Riihimäen seurakunta. Hirvijärven leirikeskuksen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 16/2023. Isosaaren linnakesaaren jätevedenpuhdistamo, käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 17/2023 Espoon seurakuntayhtymä. Kellonummen hautausmaan jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 18/2023 Espoon seurakuntayhtymä. Velskolan toimintakeskuksen jätevedenpuhdistamon käyttö- ja päästötarkkailun vuosiyhteenveto 2022. Männynsalo, J.
- Raportti 19/2023 PFAS-yhdisteiden esiintyminen taajama-alueiden pohjavesissä. Turtiainen, H.
- Raportti 20/2023 VHVS:n kunnostukset Nurmijärven Tuhkurinojassa ja Koiransuolenojassa vuosina 2022–2023. Tolvanen, O.
- Raportti 21/2023 VHVS:n kalataloudelliset kunnostukset vuonna 2023. Tolvanen, O.
- Raportti 22/2023 VHVS:n sähkökalastukset vuonna 2023. Tolvanen, O.
- Raportti 23/2023 Vantaanjoen ankeriasselvitys 2023. Tolvanen, O. & Helminen, J.
- Raportti 24/2023 Klaukkalan Lähtelänojan seuranta 2022-2023. Luodeslampi, P.
- Raportti 25/2023 Jokitalkkari Vantaanjoelle 2023 – kalataloudellisia toimia ja virkistyskäytön edistämistä. Lehto, R. & Tolvanen, O.
- Raportti 26/2023 Sahajärven tila ja kuormitus. Halonen, A. & Luodeslampi, P.
- Raportti 27/2023 Rusutjärven tila ja lisäveden vaikutukset järvessä 2023. Vahtera, H.

10.4.3 Muut julkaisut

Mitä kuuluu Vantaanjoki? Oksanen, A. Aquarius 2023–2024.

11 Osallistuminen koulutukseen

Vuonna 2023 vesiensuojeluyhdistyksen henkilökunta osallistui seuraaviin koulutus- ja keskustelutilaisuuksiin:

- Vantaanjoen NOUSU-hankkeen loppuseminaari 10.1.2023 (Anu Oksanen, Heli Vahtera, Paula Luodeslampi, Marja-Liisa Eriksson, Kati Kauppi, Reetta Lehto, Jari Männynsalo, Asko Särkelä, Oula Tolvanen).

- Laadukkaan kenttätöiminnan jäljillä, 16.1.2023, Jyväskylä (Asko Särkelä)
- Vesiensuojelun tehostamisohjelman hulevesiseminaari 26.1.2023 Ympäristöministeriö (Heli Vahtera)
- SYKE:n järjestämä koulutuspäivä Vedenlaatumalli WSFS-Vemala:n käyttöön. 8.2.2023 (Paula Luodeslampi)
- Hulevesien hallinta kunnissa ja kiinteistöissä - hulevesiohjelman toteutuminen tiiviissä kaupungissa 14.2.2023 Vantaa (Heli Vahtera)
- Samassa Vedessä -hankkeen loppuseminaari 14.3.2023 (Heli Vahtera, Paula Luodeslampi)
- Hämeen ammattikorkeakoulun järjestämä webinaari: Webinaari hevosalan ympäristövaikutusten hallinnasta. 23.3.2023 (Paula Luodeslampi)
- Ajankohtaista vuosiloma- ja työaikaista, Visma webinaari 20.4.2023 (Marja Eriksson)
- Piilevä- ja pohjaeläinnäytteenoton laatutekijät. SYKE:n koulutus. 15.5.2023 (Paula Luodeslampi)
- Suomen Vesiyhdistyksen jätevesijaoston excursio Mikkelin Veden jätevedenpuhdistamolle 29.5.2023 (Jari Männynsalo)
- Vesiyhdistyksen Hulevesijaoston Hulevesipäivä Tampereella, seminaari 25.8.2023 (Reetta Lehto, Heli Vahtera)
- Ympäristöministeriö: Virtaa vesienhoidon viestintään. Vesistökuunnostuksen viestintäwebinaari 21.9.2023 (Anna Halonen)
- Vesiensuojelun tehostamisohjelman viemärylivuotoseminaari 28.9.2023, Lahti (etänä) (Jari Männynsalo)
- Yhdistykset: mitä minun olisi hyvä tietää ilmoittamisesta, Tulorekisteri, webinaari 4.10.2023 (Marja Eriksson)
- Ensiapukurssi EA1, Suomen Ensiapukoulutus 2.-3.10.2023 (Anu Oksanen, Marja Eriksson, Jari Männynsalo (ei 3.10.), Asko Särkelä, Paula Luodeslampi, Harri Turtiainen, Reetta Lehto, Anna Halonen, Katri Sarres)
- Puhdistamonhoitajien koulutuspäivät, 4.-5.10.2023, Mikkeli (Asko Särkelä)
- Metsätalouden vesiensuojelupäivät 9.10.-10.10.2023, etänä (Anna Halonen)
- Vedenlaadun kenttämittaukset (SYKE) 11.10, Sokos Hotel Vantaa (Harri Turtiainen)
- SYKE:n Valumavesiseminaari Musiikkitalolla 31.10.2023 (Anna Halonen, Paula Luodeslampi)
- Liiton koulutuspäivät 16.-17.11.2023 (Anu Oksanen, Asko Särkelä, Paula Luodeslampi, Harri Turtiainen, Reetta Lehto, Oula Tolvanen, Anna Halonen)
- Ajankäytön hallinta, FCG-etäkoulutus 21.11.2023 (Anu Oksanen)
- John Nurmisen Säätiö: Akkumateriaaliteollisuuden sulfaattipäästöjen vaikutukset vesistöihin, seminaari/webinaari 27.11.2023 (Reetta Lehto)
- Vesiensuojelun ja ravinteiden kierrätyksen tulevaisuus – SEMINAARI ympäristöministeriö, 28.11.2023 (Anu Oksanen)
- Suomen Vesiyhdistyksen jätevesijaoston Resilienssi jätevesihuollossa-seminaari 13.12.2023, HSY Viikinmäen jätevedenpuhdistamo (Jari Männynsalo)

12 Toiminta Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry:ssä

Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry edustaa alueellisia vesiensuojeluyhdistyksiä yhteisissä asioissa suhteessa valtioonvaltaan ja muihin julkisiin yhteisöihin. Liitto antaa lausuntoja, tekee esityksiä ja aloitteita sekä laatii kannanottoja vesien- ja ympäristönsuojelun kehittämiseksi. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry on kymmenen muun alueellisen vesiensuojeluyhdistyksen tavoin liiton jäsen.

Liiton hallituksen puheenjohtajana toimi Jari-Pekka Pääkkönen ja toiminnanjohtajana Hannu Moilanen. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen toimitilat palvelevat myös liiton toimistona ja liiton sihteeritehtävistä vastasi Asko Särkelä. Paula Luodeslampi osallistui liiton tiedotustehtäviin. Liiton hallitukseen kuuluivat VHVS:n edustajina varsinaisena jäsenenä Jari-Pekka Pääkkönen (pj.) ja varajäsenenä Anu Oksanen.

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry rekisteröitiin 23.11.1973. Toimintavuosi 2023 oli siis liiton 50-vuotis juhlavuosi, mikä näkyi liiton toiminnassa monella tapaa. Juhlavuotta juhlistettiin yhdistyksen kevätluvella 2023 lanseeraamien Aquarius-päivien yhteydessä. Aquarius lehden sisältöön kytkeytyvä Aquarius-seminaari on määrä järjestää tästä lähtien vuosittain. Tilaisuudella edistetään liiton näkyvyyttä ja kehitetään yhteistyötä muiden samat arvot jakavien vesiensuojelutyötä tekevien organisaatioiden kanssa.

VHVS:n yhteistyössä Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen kanssa järjestämien keskusliiton syksyn 2023 koulutuspäivien yhteydessä juhlittiin vuosipäiviä alueellisten jäsenyhdistysten väen kesken. Koulutuspäivien yhteydessä lanseerattiin keskusliiton ansio-merkkijärjestelmä ja palkittiin yhdeksän vesiensuojelun saralla asioitunutta henkilöä.

Liiton hallitus kokoontui vuoden 2023 aikana kuusi kertaa.

Liiton antamat lausunnot ja kannanotot vuonna 2023:

- 25.1.2023 Kannanotto: Akvaattisen koulutuksen kokonaisarviointia ja kehittämistä tarvitaan Suomessa
- 27.2.2023 Lausunto ympäristöministeriölle HELCOMin Itämeren suojelun toimintaohjelman kansallisesta toimeenpanosuunnitelmasta
- 24.3.2023 Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maatalousmaan kipsikäsitteilyyn vuosina 2020–2025 myönnettävästä tuesta annetun asetuksen muuttamisesta
- 11.4.2023 Kannanotto: Vesiosaaminen ja siihen liittyvä huoltovarmuus Suomen kärkituotteeksi
- 27.4.2023 Lausunto luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi
- 30.5.2023 Lausunto vesilain tarkistamisesta
- 4.10.2023 Lausunto Valtioneuvoston asetuksesta ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta
- 11.10.2023 Lausunto ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2024

- 16.10.2023 Lausunto ympäristövaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2024
- 15.11.2023 Lausunto Vesienhoidon ympäristötavoitteista ja niistä poikkeamisesta

Vuoden 2023 tammikuussa järjestetyssä keskusliiton hallituksen kokouksessa päätettiin, että kaikki työ- ja teemaryhmät (aiemmin käytössä olleet nimet liiton ryhmille) nimetään asiantuntijaryhmiksi kuvaamaan paremmin niiden kokoonpanoa ja niissä tehtävää työtä. Samalla asiantuntijaryhmiin tehtiin muutoksia. Liiton asiantuntijaryhmillä on tärkeä rooli niin liiton toiminnassa kuin alueellisten vesiensuojeluyhdistysten yhteistyön toteuttamisessa. Ryhmät toimivat toiminnanjohtajan, alueyhdistysten toiminnanjohtajien sekä hallituksen apuna valmistellen mm. alansa liittyviä lausuntoja ja alan koulutusta. Ryhmien tarkoituksena on hyödyntää vesiensuojeluyhdistysten asiantuntemusta ja osaamista sekä edistää jäsenyhdistysten välistä yhteistyötä.

Yhdistyksen työntekijät osallistuvat aktiivisesti liiton asiantuntijaryhmien toimintaan. Toiminnanjohtajien ryhmään kuuluu yhdistyksen toiminnanjohtaja Anu Oksanen. Jari Männynsalo on liiton puhdistamotyöryhmän, koulutustyöryhmän ja IT-työryhmän jäsen. Limnologi Heli Vahtera puolestaan kuuluu vesistö- ja vesienhoito työryhmään ja vesistö-kunnostusryhmään. Viestintäryhmään kuuluvat Paula Luodeslampi (pj.) ja Oula Tolvanen. Hajajätevesiryhmään Paula Luodeslampi ja Asko Särkelä, pohjavesiryhmään Harri Turtiainen sekä kalaryhmään Oula Tolvanen.

Jari Männynsalo on toiminut ympäristönäytteenottajien sertifiointin Vesinäytteenotto ja -mitaus kurssin tentaattorina TAMK-Liitto-yhteistyössä.

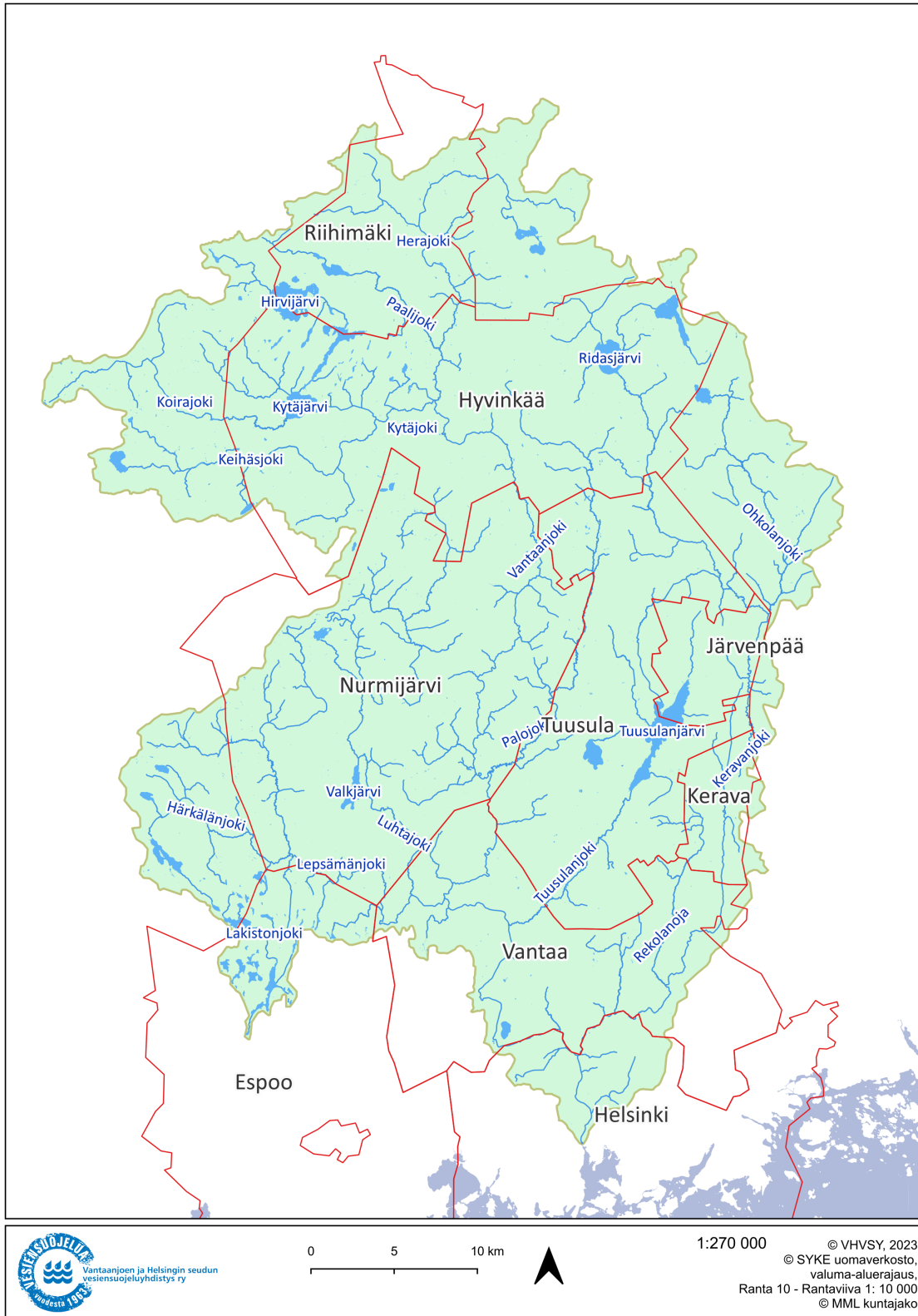
Liiton vuosittain julkaiseman asiantuntijalehden, Aquariuksen vuoden 2023 teema oli ”Vesistöjen suojelua yhdessä jo 50 vuotta!”. Liiton kotisivut ovat osoitteessa www.vesiensuojelu.fi ja Facebook-sivut www.facebook.com/vesiensuojelu.

13 Tilinpäätös

Yhdistyksen jäsenmaksu vuonna 2023 oli 200 € perusmaksuyksiköltä. Varainhankintana kerättyjä jäsenmaksuja oli 183 400 €.

Yhdistyksen varsinaisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 779.665,70 €, joihin sisältyivät vesistö- ja puhdistamotarkkailutuotot sekä jäsenten hankeavustukset ja lisäksi muita tuottoja 335.667,70 €. Muut tuotot koostuivat pääosin valtionavusta yhdistyksen hankkeille.

Taseen loppusumma oli 898.267,02 €. Yhdistyksen tulos vuonna 2023 oli 33.008,40 € alijäämäinen. Yhdistyksen taloutta rasitti poikkeuksellisesti mm. vuosien 2021–2022 toimintaan kohdistunut verontarkastus, minkä vuoksi yhdistys joutui hankkimaan ulkopuolisia juristipalveluja sille itselle kertyneen suuren tarkastukseen kohdistuneen työmäärän lisäksi.

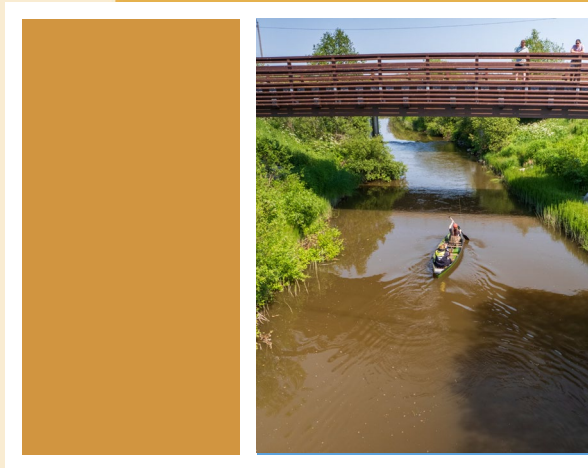

Kuva yllä: Yhdistyksen toiminta-alue.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
Ratamestarinkatu 7b, 00520 Helsinki
vhvsy@vantaanjoki.fi
www.vantaanjoki.fi

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

Ratamestarinkatu 7b, 00520 Helsinki

vhvsy@vantaanjoki.fi

www.vantaanjoki.fi